

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PERIODICALS
May 5, 1998

Vol. LXXXVII

Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽĖ - MAY 5, 1998

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 5/1/98

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr. 87

Krikščionys demokratai nori peržiūrėti koalicijos sutartį

Vilnius, gegužės 4 d. (BNS) — Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) pirmininkas Algirdas Saudargas pasiūlė konservatoriams peržiūrėti valdanciosios koalicijos sutartį.

Apie tokį užsienio reikalų ministro laišką konservatoriams pirmadienį spaudos konferencijoje pranešė konservatorių partijos vadovas, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Krikščionys demokratai siūlo peržiūrėti koalicijos sutartį, atsižvelgiant į naujai susiklosčiusią situaciją.

Po 1996-ųjų Seimo rinkimų pasirašytoje konservatorių ir krikščionių demokratų koalicijos sutartyje buvo numatyta, kad krikščionys demokratai deleguos savo atstovus vadovauti trims ministerijoms — Užsienio reikalų, Krašto apsaugos bei Švietimo ir mokslo.

Krikščionys demokratai teigia, kad praėjusią savaitę prezidentui švietimo ir mokslo ministru paskyrus konservatorių Korneliją Platelį, proporcija buvo pažeista.

Pertvarkant vyriausybę, konservatoriai neteko likviduoti Rysių ir informatikos bei Europos reikalų ministerijų vadovų portfelių, o Sveikatos apsaugos ministru buvo paskirtas buvęs LDDP frakcijos Seime narys Mindaugas Stankevičius.

V. Landsbergis sakė, kad koalicijos sutartis yra būtina, nes ji yra Lietuvos „politinio stabilumo pagrindas“, tačiau nesiryžo pasakyti, kada gali įvykti sutarties peržiūrėjimas. „Nežinau, ar tai bus iškilmingos ir formalios derybos. Pirmiausia reikia susitikti ir pasikalbėti“, sakė V. Landsbergis.

Seimo pirmininkas susirūpinęs dėl nacionalistų veiklos

Vilnius, gegužės 4 d. (BNS) — Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis mano, kad nelegaliai šiauliuose veikianti Lietuvos nacionalistinės vienybės sąjunga (LNSVS) yra „užsakyta“ skatinti nesantį Lietuvos. „Murzininkai labai reikalingi su savo šukiais prieš kitataučius“, spaudos konferencijoje pirmadienį ironizavo V. Landsbergis.

Pasak jo, „atrodo, kad šitie vaikinai su svaistikomis yra užsakyti“.

Organizacija, kurios šūkis „Lietuva — lietuviams“, o vėliava — balta svastika raudoname fone, nėra įregistruota. Jos vadas Mindaugas Murza yra ne kartą įspėtas valstybės saugumo sustabdyti veiklą ir nutraukti leidinio „Nacijos balsas“ spausdinimą.

V. Landsbergio pasipinkinimą sukėlė LNSVS ženklas — svastika, sumontuota iš Gedimainių stulpų. „Tai nėra vaikiški dalykai, ir jie

diskredituoja Lietuvą“, sakė V. Landsbergis. O tyčiojimas iš Gedimainių stulpų, pasak Seimo pirmininko, yra „dar vienas dekaduojančios visuomenės požymis“.

Todėl jis mano, kad reikia įstatymais numatyti bausmes už valstybės simbolių — Vytio, Vytio kryžiaus, Gedimainių stulpų, trispalvės bei Tautiškos giesmės — nuvertinimą.

Jis baiminasi, kad dėl LNSVS veiklos Lietuva gali būti pavadinta beužgimstančio naciizmo valstybe.

Šiaulietis M. Murzas vadovaujami nacionalistai praėjusią savaitę atkreipė Lenkijos spaudos dėmesį. Dienraštis „Trybuna“ rašė, kad mažiausia „lengvabūdiška“ būtų nesisikaityti su 800 jaunuolių, „pasiryzusių ginti tėvynę nuo svetimų“, ir pabrėžė, kad LNSVS nukreipta prieš Lietuvą gyvenančias tautines mažumas — lenkus, rusus ir žydus.

V. Landsbergis taip pat pastebėjo, kad „jam darosi įdomu“, kai Valstybės saugumo departamentu vadovus teigia, jos „su nacionalistais reikia surasti bendrą kalbą“. Lenkų laikraštis citavo Lietuvos valstybės saugumo departamentu direktorių Jurgį Jurgelį, kad tokie žmonės kaip M. Murza nėra nusikaltėliai, o tik kitaip mąstantys, ir su jais reikia rasti bendrą kalbą.

Organizacijos vadovs M. Murza yra įspėtas dėl tyčinių veiksmų, kuriais siekiama sukelti nacionalinę ir rasinę nesantaiką arba vaidus arba dėl viešo kurstymo fiziškai susidoroti su kitataučiais.

M. Murza yra pagrasinęs pasitraukti iš pogrindžio, jeigu ir toliau bus reikalaujama nutraukti sąjungos veiklą.

* Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis pastebi mėginimų sukelti įtampą tarp Baltijos valstybių tautų. Jis ragino žurnalistus neplatinti apklausos duomenų, kuriuose skelbiama, kad Estijos gyvenytojai Lietuvą laiko antra priešiščiausia valstybe po Rusijos. Seimo pirmininkas sakė šią medžiagą turėjęs jau anksčiau, tačiau jos nenaudo-

Gegužės 4 dieną Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus susitiko su Portugalijos ambasadoriumi Lietuvai Rui de Meira Ferreira, su kuriuo aptarė, kaip plėtoti glaudesnius Lietuvos ir Portugalijos ryšius prekyboje, turizmo ir kultūros srityse. R. M. Ferreira pažymėjo, kad Portugalija rėmė ir remia Lietuvos siekius tapti Europos Sąjungos nare. Danijoje dvejus metus gyvenančio ambasadoriaus susitikimas su Lietuvos prezidentu buvo jo atsisveikinimo vizitas, nes R. M. Ferreira baigia savo diplomatinį darbą.

Nuotr.: Portugalijos ambasadorius Lietuvai Rui de Meira Ferreira (kairėje) ir Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Kariuomenės ryšių technika panašėja į NATO

Vilnius, gegužės 3 d. (BNS) — Krašto apsaugos ministerija (KAM) iš amerikiečių bendrovės ketina įsigyti modernių radijo ryšio priemonių, atitinkančių NATO reikalavimus.

Šiai įrangai įsigyti ketinama skirti 22 mln. litų investicijos numatytą KAM biudžeto lėšų.

Iš JAV bendrovės „Harris Corporation“ bus nupirkti 31 mobilioji aukšto dažnio radijo stotis, 30 labai aukšto dažnio radijo stočių, kitos įrangos.

Įsigijus numatomą įrangą, Lietuvos kariuomenė jau turės didžiąją dalį ryšių informacijos tinklų reikalingų radijo ryšio priemonių.

Jau anksčiau iš šios JAV bendrovės Lietuva nusipirkė nemažai ryšių įrangos. Tada lėšas skyrė JAV vyriausybė

pagal Varšuvos iniciatyvos programą.

1996 m. Panevėžio batalionui buvo nupirkti taktinės ryšių sistemos įranga, o 1997 metais technikos buvo nupirkti Panevėžio karalaukio Mindaugo motodesantiniam pėstininkų batalionui. Šiai įrangai įsigyti JAV vyriausybė skyrė daugiau nei 2,7 mln. dolerių.

Krašto apsaugos viceministras Povilas Malakauskas sakė, jog Panevėžio batalionui įrangą perkama, nes Lietuva, vykdydama tarptautinius įsipareigojimus, iki 2000 metų šiam batalionui turi įdiegti NATO reikalavimus.

„Harris Corporation“ radijo ryšių technikos turi Danijos, Nyderlandų, Lenkijos ir kitų valstybių ginkluotosios pajėgos.

Lietuvių laivas Rusijos vandenynse padėjo rusams

Klaipėda, gegužės 4 d. (BNS) — Lietuvos žvejybinis laivas praėjusią savaitę Baltijos jūroje iplaukė į Rusijos ekonominius vandenius, norėdamas padėti pagalbos prašiusiam Rusijos laivui, pirmadienį žurnalistams pareiškė Klaipėdos žuvininkystės bendrovės „Baltija“ direktorius Kazimieras Lūbyš.

Šeštadienį į Klaipėdą sugrįžęs kapitonas Avdandil Dvališvili bendrovės direktoriui pateikė Rusijos inspektorių parašytą aktą, kuriame teigiama, kad laivas į Rusijos ekonominius vandenius iplaukė, siekdamas suteikti pagalbą Rusijos žvejybos laivui, kuris prašė sutvarkyti sugedusią įrangą. Po to Lietuvos laivas pasuko atgal. Grįžtantį į savo teritoriją laivą pasivijo Karaliaučiaus žvejybos kontrolės laivas „Grif“, kuris prašė Lietuvos laivą sustoti. Pakartoję prašymą, Rusijos

pareigūnai iššovė signalines raketas.

Lietuvių laivo kapitonas A. Dvališvili K. Lūbiui teisiniai, kad nesustojė todėl, kad nenorėjo būti areštuotas Rusijos zonoje ir nuplaukė iki neutralių vandenų. Pasiekęs Lietuvos ribą, laivas sustojo ir palaukė inspektorių. Pasak K. Lūbio, inspektoriai laivo kapitono neapkalbino, kad jis žvejojo Rusijos vandenynėse, tačiau pareiškė pastabą, kad nesustojė.

Bendrovės direktorius K. Lūbyš jokių oficialių pranešimų iš Rusijos apie šį įvykį negavo ir yra įsitikinęs, kad jokių tikro incidento nebuvo.

Karaliaučiaus pareigūnų teigimu, balandžio 23 d. Rusijos ekonominėje zonoje Baltijos jūroje, Karaliaučiaus žvejybos kontrolės laivas „Grif“, Lietuvos laivą pastebėjo, kai jis 16 mylių buvo iplaukęs į Rusijos ekonominius vandenius. Paprašytas plaukti į Baltijską ir išsiaiškinti aplinkybes, laivo kapitonas elgėsi labai agresyviai ir nevykdė inspektorių reikalavimų. Jis atsisia yra priešiška valstybė, o apie Lietuvą ir Latviją taip mano 2 proc. estų. „Gavus signalą“, Latvijos situacija būtų nesunku pakartoti ir Estijoje, mano V. Landsbergis. (BNS)

Anot KAM, norint išsaugoti techninį kariuomenės ryšių sistemos suderinamumą, įrangą ir toliau reikėtų pirkti būtent iš šios bendrovės.

* Šauktinių į Lietuvos

kariuomenę sveikatą tikrinantiems medikams nuo šiol bus mokamas atlyginimas, nutarė Lietuvos vyriausybė. Anksčiau civiliams gydytojams, dirbantiems šauktinių medicinos ekspertizų komisijose, atlyginimas nebuvo mokamas, nes karinės medicinos ekspertizės darbas nebuvo atskirai numatytas Sveikatos draudimo įstatyme. Sveikatos apsaugos ministras Mindaugas Stankevičius pasiūlė Valskybės leidžiamą lenkišką spaudoje, veikia meno kolektyvai yra lenkiškos mokyklos. Tačiau, pažymi savitraštis, lenkų jaunimas daugiausia pasitenkino tik viduriniu arba pradinio mokslo ir pagal išsilavinimą yra smarkiai atsilikęs nuo lietuvių, rusų ir žydų. 74 proc. Lietuvos lenkų dirba fizinį darbą, o 20 proc. — žemiamąją protinį darbą, teigia „AWS“.

Straipsnyje pažymima, kad lenkai yra vienintelė tautinė mažuma Lietuvoje, kurios procentas nuolat mažėja. Per pas-

* Klaipėdos apskrityje pradedami mokymai, kur bus rengiamasi šią vasarą Lietuvoje vykšančioms NATO ir partnerių pratyboms „Baltic Challenge“. Vyriausybė leido organizuoti parengiamuosius inžinerinius mokymus „Baltic Castle“ ir į juos atvykti ne daugiau kaip 140 karių iš užsienio. Per mokymus iki liepos 10 d. bus pratyboms paruošti poligonai, įrengtos kareivinių patalpos, pastatyti inžineriniai įtvirtinimai. Pagal NATO nuostatus, pastatyti inžineriniai įrenginiai vėliau bus naudojami Lietuvos kariuomenės reikmėms. (Elta)

* Naujosios demokratijos — Moterų partijos vadovė Kazimiera Prunskienė neatmeta galimybės, kad po 5 metų ji dalyvaus prezidento rinkimuose. Spaudos konferencijoje pirmadienį ji sakė, kad jos apsisprendimas priklauso nuo to, kaip visuomenėje bus priimamos jos vadovaujamos partijos idėjos, kokie bus 2000 metų Seimo rinkimų rezultatai. K. Prunskienė įsitikinusi, kad pastaruosiuose prezidento rinkimuose truko kandidatų moterų. Pasak jos, moterų dalyvavimas rinkimuose būtų suteikęs kandidatų bei visuomenės dialogui kitokią atspalvį, o visuomenės valstybės vadovą galėtų rinkti ne tik iš vyriškosios giminės atstovų. (BNS)

Premjeras prieštarauja „Jedinstvo“ vado deportavimui

Vilnius, gegužės 1 d. (BNS) — Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius pareiškė nesutinkantis su vidaus reikalų ministro pastangomis deportuoti antilietuviškų pažiūrų Rusijos pilietį Valerijų Ivanovą. „Galite ant manęs pykti, bet aš stabdau Valerijaus Ivanovo deportavimo iš Lietuvos procesą“, dienraštis „Lietuvos aidas“ cituoja premjero žodžius, esą pasakytus uždarame konservatorių partijos vadovų posėdyje trečiadienį.

Pasak dienraščio, G. Vagnorius pareiškė, kad V. Ivanovas „mums netrukdo“.

Iš korespondencijos galima spręsti, kad G. Vagnorius baiminasi, jog V. Ivanovo deportavimas sumažintų Lietuvos galimybes pagreitinti Lietuvos narystės Europos Sąjungoje derybų pradžią.

Kaip skelbta, VR ministras Vidmantas Žiemelis balandžio 21 d. išsiuntė teikimą Vilniaus teismui dėl V. Ivanovo

išsiuntimo iš Lietuvos. „Teismas yra savarankiška institucija, ir niekas jiems negali daryti jokio spaudimo“, sakė konservatorių posėdyje dalyvavęs V. Žiemelis.

Buvusį prososietinės organizacijos „Jedinstvo“ vadą V. Ivanovą, kuris 3 metus kalėjo už dalyvavimą sausio 13-osios perversme, dar 1995 m. nesėkmingai mėginta deportuoti iš Lietuvos. Tuomet Migracijos departamento siūlymi pasipriešino LDDP vyriausybė, nusileidusi Rusijos spaudimui. Dešinioji opozicija su konservatoriais priešakyje tuomet griežtai kritikavo valdžios neryžtingumą išsiųsti užsieniečių, neslepiančių priešiskumo valstybei, kurioje gyvena.

Rusijos URM perspėjo, kad galimas jos piliečio deportavimas iš Lietuvos gali pakenkti valstybių santykiams, o ambasada Vilniuje pareikalavo paaiškinimų.

Lenkai Lietuvoje geriausiai išsaugojo savo tautiškumą

Varšuva, gegužės 4 d. (BNS) — Lietuvos lenkai labiausiai iš kitų gyvenančių buvusios Sovietų Sąjungos respublikose, išsaugojo savo tautiškumą. Savitraštis „AWS“ straipsnyje „Lenkai Rytuose: savitumas ar asimiliacija?“ rašo, kad Lietuvoje lenkiškai kalba 84 procentai, Baltarusijoje — tik 13,3 proc., o Ukrainoje — 12,5 proc. lenkų.

Solidarumo rinkimų akcijos savitraštis pažymi, kad Lietuvoje leidžiama lenkiška spaudoje, veikia meno kolektyvai yra lenkiškos mokyklos. Tačiau, pažymi savitraštis, lenkų jaunimas daugiausia pasitenkino tik viduriniu arba pradinio mokslo ir pagal išsilavinimą yra smarkiai atsilikęs nuo lietuvių, rusų ir žydų. 74 proc. Lietuvos lenkų dirba fizinį darbą, o 20 proc. — žemiamąją protinį darbą, teigia „AWS“.

Straipsnyje pažymima, kad lenkai yra vienintelė tautinė mažuma Lietuvoje, kurios procentas nuolat mažėja. Per pas-

taurusius 30 metų jis nukrito nuo 8,49 iki 7,02 proc. gyven-tojų.

„Vilnijos lenkai buvo dirbtinai perkelti į kitą valstybę, ir todėl iki galo neuzgeso subjektyvus skriaudos pajautimas. Šis faktas leidžia geriau suprasti jų elgesį pastaraisiais metais“, teigia savitraštis.

Daugiausiai lenkų užsienyje gyvena Baltarusijoje, „AWS“ žiniomis — 700,000. Tačiau nedaug jų kalba lenkiškai, trūksta mokyklų, todėl vieninteliu lenkų kultūros ir tradicijų atkurimo centru yra Katalikų Bažnyčia.

Blogiausia padėtis, pasak savitraščio, yra Ukrainoje, kur labai sparčiai vyksta asimiliacija.

Savitraštis taip pat siūlo užsienyje gyvenantiems lenkams atstatyti Lenkijos pilietybę. Apie tai užsiminė ir Lenkijos Senato pirmininkė Alicija Grzeskowiak, sekmadienį kalbėdama per Lenkijos televiziją.

Lietuvos gyventojai reikalauja uždrausti prostitucijos reklamą

Vilnius, balandžio 30 d. (BNS) — Seimas gavo beveik 35,000 Lietuvos gyventojų pasirašytą kreipimąsi, kuriuo reikalaujama įstatymu uždrausti prostitucijos reklamą, skelbiamą „bet kuria forma“.

Devynių visuomenės organizacijų kreipimėsi piktinamasi skelbimais laikraščiuose, kuriuose mažiau ar daugiau atvirai reklamuojamos intymios paslaugos. Kreipimėsi pažymima, kad prostitucija Lietuvoje yra nelegali veikla, tačiau viešai reklamuojama kaip paslauga ir „skatina prostituciją ir venerinių ligų plitimą“.

Nuo sausio 13 d. akciją surengusios organizacijos nesurinko 50,000 parašų. Konstitucija numato, kad tiek rinkimų teisę turintys Lietuvos piliečiai galėtų teikti įstatymo projektą, kurį Seimas privalėtų svarstyti. Tad rengėjai teikia ne įstatymo projektą, o kreipimąsi į parlamentą sąžinę, siū-

lydami mintyse sieti vertimąsi prostitucijai su patiais artimiausiais žmonėmis.

Teisės specialistas sakė, kad Baudžiamajame kodekse yra numatyta atsakomybė už savadavimą bei atsakomybė už neteisėtą įmonės veiklą.

Kadangi skelbimuose reklamuojant prostitucijos paslaugas, prostitutas yra suvedamos su klientais, tokios reklamos užsakovus galima bausti už savadavimą. Be to, tos organizacijos paprastai įregistruojamos kaip teikiančios, pvz., turizmo ar kitokias paslaugas, todėl jas galima bausti už neteisėtą veiklą.

KALENDORIUS

Gegužės 5 d.: Irena, Angelas, Mykolas, Pijus, Barvydas, Neris. (1996 m. Pasaulinės maldos diena už pašaukimus).

Gegužės 6 d.: Judita, Liucijus, Benediktas, Arga, Rokantais.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

IŠORE PRIKELTI, KELKIMĖS VIDUMI

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Verbų diena mus skatino ruošti dvasia atgimti — atsinaujinti: normaluman prisikelti, idant Velykose ir po jų pajėgtume, dorai elgdami, nekenkti sau, kitam ir aplinkai. Čia ir yra visų mūsų silpniausia vieta: visi mes dažniausiai apsiliejamieji svarbiausiose savo pareigose. Mes įvairiškai apsiliejamieji, kenkdami ne tik artimui, bet ir sau, ir dar aplinką teršdami.

Dabar net ir aklas mato, kaip mes kūrui prikelti gimstant, dar dvasia — sava asmenybe, savą aš — dar toli nesam prisikėlę. Taigi nesam verti prisikelti šventės teikiama džiaugsmu dalintis. Tik apsižvalgykime savo kieme ir pamatysime, kaip mes neverti ir nevertos esame nei Verbų sekmadienio, nei Velykų ryto. Ir štai dėl ko.

Amerikiečiai dejuoja, kad pusė visų šio krašto 15-19 metų mergaičių išstirvėja, o tokio amžiaus berniukų net 55% nedorai elgiasi. Už tai čia toli gražu nevelykiški dalykai liūliote liūliuoja: mergaičių pastojimai ir jaunų išstirvėlių nepagydoma pavietre susirgimai tvanu ima kraštą užlieti. Na ir mūsų tėvynėje jau per šimtą užregistruota tokių — o kur dar tokie visi kiti. Še tau ir Velykos!

Dar to negana. Čia Amerikoje kasdien po 3,000 11-13 metų vaikų pradeda rūkyti. Tokių jų čia 5 milijonai mirst anksti nuo galimų išvengti tabako sukeltų negėrumų. Kovotojai su rūkymu čia nuleidžia rankas ir prisipažįsta pralaimėję kovą. Kitaip ir būti negali, kad suaugusieji, tėvai ir net dvasininkai, žaloja vaikus savo nenormaliu elgesiu. Tai kokia čia Prisikėlimo šventė! Taip blogai nebūtų, kad tik to užtektų. Bet kur tau. Štai čia mes džiaugiamės girdžiais Velykų patiekalais, visai apie sveikatą negalvodami: kad tokie „gardumynai“ žudo mūsų širdis ir žaloja smegenis — niekam nė į galvą neateina. Ir taip metai iš metų mes save žudome, prieglaudus gyvais kapinynais paversdami. Ir

niekam dėl to ausys nelinksta. Tai kur čia tos Velykos!

O mes galime būti laimingi ir laimingos ir Velykas linksmai švęsti — tik reikia sumti save nagan ir pradėti gyventi, kaip Dievas prisakė: nekenkti sau, kitam ir aplinkai. Tą galime padaryti per savo būdo sunormavimą, per savo kreivo gyvenimo kelio ištiesinimą. Tai ir bus Verbos Kristui vietoje kadaise klotų ant kelio palmių, mūsų sunormalėjęs gyvenimas bus Jo prasmingiausias pagerbimas. Sekmės.

NAUJAGIMIŲ KETVERTUKAS

Balandžio 30 dieną Vilniaus universitetinėje ligoninėje gimė ketvertukas — dvi mergytės ir du berniukai.

Mažyliai buvo įkurdinti ligoninės Naujagimių skyriuje. Pasak skyriaus vedėjos, nors šie gražūs vaikučiai gimė ir nevisai maži, jiems reikalinga medikų globa. Motinos pienu juos maitins sesutės, naujagimiai gydytojų bus nuolat stebimi, sekamas jų kvėpavimas, prisitaikymas prie naujų aplinkos sąlygų.

Ketvertuką pagimdžiusios vilnietės giminėje esama dvykukų, o šie mažyliai — jos pirmagimiai.

Tai — pirmasis ketvertukas, gimęs Vilniuje, ir antrasis pokario metais — Lietuvoje (prieš 30 metų ketvertuko susilaukė Šilutėje gyvenusi šeima).

* I Kuršių marias balandžio 24 d. išleistos nevalytos Klaipėdos nuotekos didelės žalos gamtai nepadarė, teigia specialistai. Apie 23,000 kubinių metrų nevalytų kanalizacinių nuotekų išteko į marias po avarijos Klaipėdos pagrindinėje kanalizacinių nuotekų perpumpavimo stotyje. Klaipėdos aplinkos apsaugos agentūros viršininkas sakė, kad sovietmečiu į marias apvalyto kanalizacinio vandens patekdavo per parą pusantro karto daugiau, ir jų tarša buvo didesnė, nei per savaitgalio išsiliejimą.

Motina džiaugiasi, pagimdžiusi ketvertuką — tai antras atvejis per pastaruosius 50 metų, kai Lietuvoje kartu gimė tiek vaikučių.

Keturi mažyliai — dvi mergytės ir du berniukai — kol kas gyvena Vilniaus universitetinėje ligoninėje.

(Elton nuotr.)

Verbų sekmadienis Vilniuje, Arkikatedros aikštėje.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

Pabrėžiamas ypatingas nuolatinio diakono vaidmuo

Vatikanas paskelbė du dokumentus, kuriuose pabrėžiamas ypatingas nuolatinio diakono vaidmuo ir pašaukimas. „Nuolatinio diakono tarnybos ir gyvenimo vadovą“ parengė Dvasininkų kongregacija, o „Nuolatinio diakono rengimo pagrindines normas“ — Katalikiškojo auklėjimo kongregacija.

Dvasininkų kongregacijos parengtame dokumente aiškina, jog nuolatinis diakonas, įkūnijantis „Kristaus tarnybą“, išvėntinamas tarnybai ne tik parapijoje, bet ir vyskupijoje. „Pagrindinis momentas diakono tapatybės sampratoje yra jo ryšys su vyskupu“, — rašoma „Vadove“. Švęsti Eucharistiją, teikti Atgailos bei Ligoninių sakramentus gali tik kunigas. Liturgijoje diakonas yra bendruomenės ir kunigo „jungiamoji grandis“. Jam leidžiama sakyti pamokslus, teikti Krikšto sakramentą, dalyti Komuniją ligoniams, švęsti jungtuves ir vadovauti laidotuvioms. Nuolatiniai diakonai negali būti vyskupijos kunigų tarnybos nariai.

Vyskupai dokumente įpareigojami nustatyti diakonams aiškias pastoracinės kompetencijos ribas, kad jie galėtų visapusiškai įgyvendinti savo ypatingą tarnybą ir nebūtų laikomi vien „ypat aktyviais pasauliečiais Bažnyčioje“. Priešingai negu kunigai, diakonai gali tiesiogiai dalyvauti partijų veikloje bei eiti politines pareigas. Tačiau jų narystė draudžiama partijose bei profesinėse sąjungose, kurios „remiasi su katalikų mokymu nesuderinamomis ideologijomis, praktikomis bei sušibūrimais“. Priešingai negu kunigams, diakonams nepivaloma dėti ypatingų dvasininko drabužių.

Kardinolas P. Laghi priminė, jog nuolatinio diakono tarnyba buvo atkurta 1967 m. apaštališkuoju Pauliaus VI raštu „Sacrum diaconatus ordinem“. Praėjus trisdešimčiai metų, sukaupę patirtį reikėje apibendrinti naujomis gairėmis. Šiuo metu, pasak kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

Kardinolas P. Laghi priminė, jog nuolatinio diakono tarnyba buvo atkurta 1967 m. apaštališkuoju Pauliaus VI raštu „Sacrum diaconatus ordinem“. Praėjus trisdešimčiai metų, sukaupę patirtį reikėje apibendrinti naujomis gairėmis. Šiuo metu, pasak kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

Kardinolas P. Laghi priminė, jog nuolatinio diakono tarnyba buvo atkurta 1967 m. apaštališkuoju Pauliaus VI raštu „Sacrum diaconatus ordinem“. Praėjus trisdešimčiai metų, sukaupę patirtį reikėje apibendrinti naujomis gairėmis. Šiuo metu, pasak kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

latinio diakono tarnybos ir gyvenimo vadovą“, Dvasininkų kongregacijos prefektas kardinolas Dario Castrillon-Hoyos pabrėžė, jog diakonas nėra nei „išaukštintas pasaulietis“, nei „pusiau-kunigas“. Diakonui būdingas „savas dvasingumas ir ypatinga tarnyba“. Šykiu kardinolas patvirtino, kad Katalikiškoji Bažnyčia neketina atverti diakono moterims. Nėra jokios priežasties, dėl kurios šiuo klausimu reikėtų keisti Bažnyčios mokymą bei tradiciją. Ankstyvosios Bažnyčios laikais minimos „diakonės“, kurioms rankų uždėjimo būdavo pavedami tam tikri uždaviniai bendruomenėje, nėra gali būti prilygintos šiandieniniams bažnytiniam diakonui bei jo sakramentiškam pobūdžiui. Diakonais gali tapti tik vyrai ir dėl to, kad Jėzus buvo vyras.

Pristatydamas dokumentą „Nuolatinio diakono rengimo pagrindines normas“, Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas kardinolas P. Laghi pranešė, jog šiuo metu pasaulyje yra 22,390 nuolatinio diakonų. Daugiau negu pusę jų tenka Jungtinėms Valstijoms ir maždaug trečdalis — Europai. Tik trys procentai diakonų veikia tradicinėse misijų teritorijose Afrikoje bei Azijoje. Kad diakonų nedaug, pavyzdžiui, Afrikoje, anot kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

Kardinolas P. Laghi priminė, jog nuolatinio diakono tarnyba buvo atkurta 1967 m. apaštališkuoju Pauliaus VI raštu „Sacrum diaconatus ordinem“. Praėjus trisdešimčiai metų, sukaupę patirtį reikėje apibendrinti naujomis gairėmis. Šiuo metu, pasak kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

Kardinolas P. Laghi priminė, jog nuolatinio diakono tarnyba buvo atkurta 1967 m. apaštališkuoju Pauliaus VI raštu „Sacrum diaconatus ordinem“. Praėjus trisdešimčiai metų, sukaupę patirtį reikėje apibendrinti naujomis gairėmis. Šiuo metu, pasak kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

Kardinolas P. Laghi priminė, jog nuolatinio diakono tarnyba buvo atkurta 1967 m. apaštališkuoju Pauliaus VI raštu „Sacrum diaconatus ordinem“. Praėjus trisdešimčiai metų, sukaupę patirtį reikėje apibendrinti naujomis gairėmis. Šiuo metu, pasak kardinolo, galima paaiškinti pasauliečių katechetų gausa. Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos prefektas taip pat informavo, jog daugiau negu 90 procentų nuolatinio diakonų yra vedę. Nevedusieji per šventimus yra įsipareigoję laikytis celibato.

bei vaikus. „Diakono žmonai numatyta ypatinga programa, kurios tikslas parengti ją jos būsimam uždaviniui — remti savo vyrą, vykdančią šią tarnybą“, — pažymėjo arkivyskupas. Jis taip pat akcentavo būtinybę diakonus nuolatos ugdyti bei lydyti dvasiškai.

BŽ, 1998 m., Nr. 5

KNYGOS APIE MARIJAMPOLĖS IR VILKAVIŠKIO DEKANATUS

Kovo 6 d. Kultūros ir meno institute visuomenei buvo pristatytos dvi šio instituto parengtos Lietuvos sakralinės dailės katalogo I tomo knygos apie Marijampolės ir Vilkaviškio dekanatus. Apie šį unikalią Sūdovos bažnyčių menininkų leidinį, jo įtakas ir perspektyvas mintimis dalijosi jo rengėja, Kultūros ir meno instituto Sakralinės dailės skyriaus vedėja dr. Gražina Marija Martinaitienė. Anot prelegentės, Lietuvos dailės istorijos negalima rašyti ne žinant religinės dailės kūrinių, kurie sudaro didesnę dalį visų Lietuvoje esančių paminklų. Darbas labai sunkus, kadangi užsimota surinkti ir visą bibliografiją bei archyvinę medžiagą: kiekvienam kūriniui skiriamas išsamus straipsnis, kuriame nurodoma kūrinių chronologija, buklė, kompozicijos ypatybės ir t.t., dedamos ir visos surinktos archyvinės medžiagos nuorodos. Katalogą numatoma leisti iki 2020 metų, kiekvienais metais po knygelę atskiram dekanatui. Be Marijampolės ir Vilkaviškio dekanatų, jau visiškai parengta Lazdijų dekanato knyga. Pasak G. Martinaitienės, katalogas — unikalus leidinys visame Pabaltijyje.

BŽ, 1998 m., Nr. 5

VILKAVIŠKIO VYSKUPIJOS MARIJOS LEGIONO ŠVENTĖ

Kovo 21 d. Marijampolės prokatedroje šv. Mišiomis, kurias aukojė vyskupas J. Žemaitis, MIC, prasidėjo Vilkaviškio vyskupijos Marijos legiono Karalienės taikos kurijos „acies“ metinė šventė. Per pamokslą klebonas K. Brilius, MIC, džiaugėsi, kad „iš mažo grūdą pradėjo augti tai, kas žmones įkvėpia aukotis dėl švento Marijos vardo. Legionierių būrys auga. Tais metais, kai, atrodo, kad teks trauktis atgal, atsiranda galimybė žengti tolyn. Aukodamiesi Marijai, tampame liudininkais mažų stebuklų, kai Marijos galia pildosi per mūsų pastangas“. Kunigas prisiminė vieną liudną vaizdą, matytą Vilniuje po triukšmingo muzikinio renginio, ir palyginti jį su paprastos moters, kal-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazinant pašto išlaidas, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytos adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimokėjus.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Kanadoje (Kanados dol.)	\$160.00	\$86.00	\$58.00

Tik šeštadienio laida:

	\$55.00	\$40.00	\$30.00
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Kanadoje (Kanados dol.)	\$86.00	\$65.00	\$50.00

Užsakant i Lietuva:

	\$100.00	\$55.00
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$55.00
Užsakant i užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.00
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00

Vyriausio redaktorius — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

binancios palatoje ligoni, kuris vėliau atlieka išpažintį, tyliu pasiaukojimu.

Po Mišių buvo giedama pasiaukojimo Šventajai Dvasiai giesmė, kalbamas rožinis. Žodį tarė Šakių Ligonų sveikatos prezidiumo dvasios vadas kun. D. Brogys, asmeninį pasiaukojimo aktą atliko aktyvieji legionieriai ir dvasios vadai. Kazlų Rūdos Aušros žvaigždės prezidiumo dvasios vadas perskaitė bendrą pasiaukojimo aktą. Vėliau buvo kalbama legiono maldos, garbinamas šv. Sakramentas. Legionierių susitikimas baigėsi agape. Šventėje dalyvavo Marijampolės, Kazlų Rūdos, Kauno, Šakių, Tabariškių, Igliaukos legionieriai.

BŽ, 1998 m. Nr. 6

KRIKŠČIONYS TURĖTU GINTI SVETIMTAUČIUS

Pabėgėlių ir prieglobščio ieškančiųjų teisių nevalia aukoti dėl nacionalinių interesų arba rinkimų taktikos sumetimais. Pristatydamas popiežiaus Jono Pauliaus laišką Gavėnios proga, Popiežiškios „Cor unum“ tarybos prezidentas arkivyskupas Paul Jozef Cordes vasario 18 d. tvirtino, jog krikščionys turėtų viešai ginti svetimtaučius, kai trypiamos pabėgėlių teisės. Jis taip pat įspėjo, jog valstybėms negalima „rinkimų taktikos sumetimais skatinti savo pielietų egoizmą svetimtaučiams priešais įstatymais“.

Šio reikalavimo nesusilpnina nė faktas, kad kiekvienos tautos galimybės priimti svetimtaučius yra ribotos ir kad esama žmonių, kurie, ieškodami gerovės, stengiasi pasinaudoti prieglobščio teise. Anot arkivyskupo, Bažnyčia turėtų dar labiau pakelti balsą šiuo klausimu, nes problema ne mažėja, bet didėja. Krikščioniškoji naujiena kreipiasi ne tik į institucijas, bet ir į kiekvieną žmogų kasdienybėje. „Svetimtaučius neturėtume laikyti grėsme savo kultūrinei tapatybei bei gerovei“, — sakė jis.

Arkivyskupas Cordes taip pat atkreipė dėmesį, jog, anot paskutiniojo Jungtinių Tautų komisariato pabėgėlių klausimais (UNHCR) pranešimo, pasaulyje šiuo metu yra apie 50 milijonų pabėgėlių. Kai kuriose šalyse padėtis itin dramatiška: Afganistane yra beveik 2,5 milijono, buvusioje Jugoslavijoje — per milijoną, Sudane, Somalyje ir Ruandoje — maždaug po 500,000 pabėgėlių. „Pabėgėlių vargas yra pasaulinis reiškinys, todėl popiežiaus žodis turėtų susilaukti atgarsio visame pasaulyje“, — sakė „Cor unum“ prezidentas.

Laiške šių metų Gavėnios proga popiežius Jonas Paulius II, be kita ko, atkreipia dėmesį į pabėgėlių bei prieglobščio ieškančiųjų problemą. Turtingų išsivysčiusių šalių gyventojus jis ragina nelaikyti grėsme vadinamųjų „ekonominių pabėgėlių“. Popiežius kritikuoja nepakantą, rodomą asmenims, kurių vienintelė „kalbė“ ta, jog jie ieško darbo ir geresnių gyvenimo sąlygų už savo tėvynės ribų.

BŽ, 1998 m. Nr. 4

PENKIOS DIENOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIME

LIŪDA RUGIENIENĖ

**LR Seimo ir JAV
Lietuvių Bendruomenės
atstovų komisijos
posėdžiai**

Jaunimo reikalai. Kovo 3 d. popietinis posėdis buvo skirtas jaunimo reikalams. Kuomet ministras Zigmas Zinkevičius viešėjo JAV, dalyvavo Mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje, aiškino, kad jam labiausiai rūpi Lietuvos jaunimo pilietinis ir tautiškumo ugdymas. Šioje srityje išeivijoje nepaprastai daug dirba Lietuvių Skautų Sąjunga ir R. Katalikų Federacija „Ateitis“. Abi organizacijos gali suvaidinti svarbią rolę ir Lietuvos jaunimo auklėjimui, ypač jei joms būtų sudarytos tinkamos veiklos sąlygos. Su ministru buvo sutarta, kad kovo mėn. sesijoje Lietuvos komisija jaunimo auklėjimo reikalams skirs ypatingą dėmesį.

Ne visi komisijos atstovai yra susipažinę su skautų ir ateitininkų veikla, todėl pirmiausia reikėjo pristatyti šių organizacijų ideologiją, tikslus, apibūdinti praeities veiklą ir parodyti, kokį svarbų ir reikšmingą darbą jos atlieka Lietuvos jaunimo auklėjimui, o tokių organizacijų, kurios turėtų išvystyti metodus, tradicijas, aiškius tikslus ir ideologiją Lietuvoje yra labai nedaug, nors jaunimo organizacijų apstu. Visoms joms yra skiriamas vienodas valstybinis dėmesys, taip pat ir finansinė parama, kuri gaunama, pateikiant įvairius projektus ir parašant komplikuočius prašymus. Visos jaunimo organizacijos turi vienodas galimybes šią finansinę paramą gauti, nesvarbu, kiek pinigų prašanti organizacija turi narių ir koks yra pateikto projekto tikslas. Pavyzdžiui, galima prašyti ekskursijos, taigi įvairios kelionės turi tokios pat svarbos, kaip ir skautų ar ateitininkų vadovų kursai. Gausios skautų ir ateitininkų organizacijos, kurios turi po 3,000 narių dėl finansinės paramos varžosi su organizacijomis, kurios turi vos kelias dešimtis narių ir veikiama tik retkarčiais, gal vieną kartą metuose. Šitokiai ideologinių jaunimo organizacijų padėtis Lietuvoje JAV LB atstovams kėlė rūpestį ir buvo nutarta šį klausimą komisijoje giliau išnagrinėti ir pasvarstyti, kaip būtų galima padėti.

Apie Lietuvių Skautų Sąjungos veiklą išeivijoje buvo perskaitytas buvusio Jėzuso pirmininko Kęstutis Jėčius pranešimas raštu, o apie Lietuvos skautiją kalbėjo tarybos

pirmininkas Metislovas Raštikis ir Vyriausioji skautininkė Ilona Vitkauskienė. Skautai ypač išsamiai pristatė savo ideologiją, metodus ir istoriją ir įvardino pagrindines problemas, kurios trukdo skautų organizacijai plėstis. Jis galėtų būti kur kas gausesnė nei šiuo metu yra. Skautų organizacijai yra būtina turėti nors keturias regionines stovyklavietes, kad vaikams nereikėtų per visą Lietuvą važiuoti stovyklauti. Lietuvos jaunimui, ne vien skautams, yra reikalinga viena didelė stovyklavietė, kur galėtų stovyklauti daug jaunimo drauge. Šią vasarą tikimasi, kad, minint lietuvių skautų 80 m. jubiliejų, į Tautinę stovyklą suvažiuos 2,000 jaunimo. Tokia stovyklavietė Lietuvoje yra vienintelė, tai Nemunaitėje, Alytaus rajone, kurią išsaugojo skautai, ateitininkai ir katalikiškos Lietuvos jaunimo organizacijos bendromis pastangomis. Stovyklavietės bei patalpos padėtų įrengti kitų kraštų skautai, tačiau yra griežtas reikalavimas, kad skautai turi turėti, kaip nuosavybę, nors ir labai skurdžius pastatus ar stovyklavietes. Skautams yra reikalinga būstinė, kur būtų vieta įvairiems seminarams, bibliotekai, archyvu. Įvairūs organizacijos raštai yra laikomi pas vadovus namuose. Neturint patalpų, neįmanoma priimti svečių iš kitų kraštų ir pasaulinių skautų biurų, o dalyvavimas tarptautinėje skautų veikloje yra itin svarbus, nes iš jų yra gaunama vėliausia auklėjimo medžiaga, pavyzdžiui, kaip tvarkytis su gausėjantiu narkotikų naudojimu, neigiamu televizijos įtaka. Skautai taip pat sakė, kad jiems yra būtinos lėšos organizacijos administravimui, nes vadovauti gausiai organizacijai, be keleto etatinį darbuotojų, yra neįmanoma. Kęstutis Jėčius, Metislovo Raštikio ir Ilonos Vitkauskienės informatyvūs, nesutrukdinti ir taip, kaip jie buvo pristatyti komisijoje, pranešimai bus spausdinami „Skautų kelyje“. Tiems, kurie rūpinasi mūsų jaunimo organizacijų veikla, siūlyčiau pasiskaityti.

R. Katalikų Federacijos „Ateitis“ Juozo Polikackio pranešimas raštu buvo išdailintas visiems komisijos nariams, o ateitininkų vardu kalbėjo federacijos pirmininkas Vyntas Malinauskas, vicepirmininkas Vidas Abraitis, Moksleivių sąjungos pirmininkas Mindaugas Kulikas. Pirmasis kalbėjęs V.

Ratti, rezidavęs Lenkijoje. Popiežius Pijus XI vysk. Matulaitis gerai asmeniškai pažino ir jį vertino. Toms informacijoms, kurias gaudavo iš Vilniaus kapitulės, netikėjo. Taip pat netikėjo nei Lenkijos vyskupui, kurie vysk. Matulaitis pažino, nei Varšuvos kardinolas Kokowskis, nei kiti aukšti dvasininkai. Tokiais kapitulės varomai politikai prieš vysk. Matulaitį niekas nepitarė. Kan. Chomskis papasakojo, kuriam teko dalyvauti Viniaus kapitulės suorganizuotoje delegacijoje, kurią sudarė Vilniaus kunigų seminarijos rektorius Uszyla, kun. prof. Puciata, Gardino dekanas Žebrowskis ir kan. L. Chomskis, nuvykę į Varšuvą pas kardinolą Kokowskį prašyti, kad jis darytų tygių Vatikane, kad vysk. Matulaitis būtų atšauktas iš Vilniaus vyskupijos valdytojo vietos. Kardinolas Kokowskis juos priėmė ir išklausė apie vysk. Matulaičio jiems daromas „skriaudas“. Po jų skundų kardinolas jiems pasakė, kad vysk. Matulaitis jis gerai pažįsta, kaip žmogų ir kaip kunigą. Ilgi su jais nekalbėjo ir patarė tuo reikalu kreiptis į nuncijų Lauri, kuris gyvena Varšuvoje. Nuncijus juos priėmė ir kantriai išklausė jų skundą prieš vysk. Matulaitį. Jis net supykė, kad jie be jokio pagrindo skundžia vyskupą ir visai nutraukė su jais pasikalbėjimą. Delegacija, nieko nepesiusi, grįžo į Vilnių.

Bet Vilniaus kapitula nenurimo. Ji ir toliau siuntė melagingus skundus nuncijui ir Šv. Sostui. Vienas ilgiausių skundų, užėmęs net 38 psl., buvo parašytas laiško forma, prancūzų kalba. Laiškas buvo atviras išspausdintas brošiūros forma. Buvo pasiųstas į Var-

Vilniaus apskrityje pirm. Alis Vidūnas kalba LR Seimo ir JAV LB komisijos atstovų susitikime su Pietryčių Lietuvos mokyklų vedėjais kovo 5 d.

Abraitis kėlė tą patį mintį, kaip ir skautai, kad yra reikalinga finansinė parama, reikalingos jaunimui stovyklavietės. Ateitininkams skausmingas reikalas, tai Ateitininkų namų grąžinimas Kaune, kurie buvo 1926-1930 metais pastatyti ateitininkų lėšomis.

Federacijos pirmininkas V. Malinauskas, kaip ir skautai, kalbėjo, kad laisvalaikio dirbti su didele organizacija yra neįmanoma ir todėl negalima per daug naujų narių priimti. „Aš manau, kad ta riba 3,000 – tai yra riba, ką gali padaryti žmonės dirbdami laisvalaikio, nes didelė organizacija, jėgos, skaidančios pajėgas, tampa stipresnės negu vienijantis. Labai sunku išlaikyti narių bendrą savimonę, identitetą, bendrą misiją pajautimą. Kitas klausimas būtų, kuris irgi gan dažnai užduodamas, kodėl tokia didelė jaunimo organizacija negalėtų pati išsilaikyti ir kodėl mes vis užsimešame ir prašom valstybės, vyriausybės paramos. Pagrindinis atsakymas būtų, jog esam jaunimo organizacija ir esam orientuoti į finansinę mažiausiai pajėgų visuomenės sluoksnį. Kita vertus, ir dėl krašto ekonominės situacijos, ir socialinės padėties, ir nutrukusių visuomeninio aukojimo tradicijų beveik neturime mementų“. Kaip su didele nevyriausybines organizacijos struktūros, tos, kuri turi užtikrinti ir vykdyti, glotbi tuos žmones, kurie dirba mokyklose, rūpintis jų nuolatiniu tobulėjimu, kvalifikacijos

ir remsiu jų namų grąžinimą.

Čia jau negali būti kalbos. Reikia remti jų stovyklavietę. Bertiūnų stovyklavietė yra gera ir visais atžvilgiais ją reikia remti“. Ministerijoje vyrauja dvi nuomonės. Vieni reikalauja, kad būtų remiamos visos organizacijos, o kiti, kad tik senosios, turinčios tradicijas. Taip pat populiarinė nuomonė, kad reikia laikytis programinio finansavimo, o ne organizacijos finansuoti, bet tik jų vykdomas programas.

Sigitas Cirba, LR Seimo Jaunimo reikalų komisijos pirmininkas, pateikė daug didios statistikos apie Lietuvos jaunimą ir jų organizacijas. 1996-1997 mokslo metais Lietuvoje trijų pakopų mokyklose mokėsi 688,000 mokinių, bendrojo lavinimo mokyklose – 551,000 moksleivių, profesinės mokyklose – 52,000, aukštesniosios mokyklose – 26,000 ir aukštosios mokyklose – 59,000 studentų.

1996 m. Lietuvoje be jaunimo organizacijų, kuriose moksliniai rėdavo užsiėmimą, taip pat egzistavo ir senosios struktūros, tai yra savaraiškos ugdymo įstaigos. Lietuvoje moksleivių rūmų yra 55, kurių veikloje dalyvauja 28,200 moksleivių. Techninius, kūrybos centrus lanko 73,600, o jaunųjų gamtinių centrų – 62,700, turistų – 74,600. 50,100 moksleivių randa užsiėmimą sporto mokyklose, 29,300 moksleivių po pamokų lanko dailės, muzikos, meno, mokyklas. Iš 551,000 visos Lietuvos moksleivių apie 120,000 lanko šitas įstaigas. Tai yra kas penktas. Viena priežastis, kodėl šie centrai yra skatinami vyriausybės ir savivaldybių, tai nusikaltimų prevencija. 1996-1997 m. 14-17 metų moksleiviai per metus padarė 3,408 nusikaltimų, kurie yra užregistruoti Vidaus reikalų ministerijoje, padarė vienokią ar

(Nukelta į 4 psl.)

Danutė Bindokienė

Nudardėjo pakalnėn...

Universitetai visais laikais ir visuose kraštuose buvo ne vien aukštojo mokslo, bet ir naujų idėjų, naujos mąstysenos lėpys. Dažniausiai, turėdamas tam tikrą imunitetą nuo politinių bei socialinių varžtų, taikomųjų valstybės gyventojams, universitetas buvo tarytum autonominė valstybėlė valstybėje, galinti formuoti ir ugdyti savo studentų bendruomenėje drąsias idėjas, idealus ir pasaulėžiūrą, kad ilgainiui tie jaunuoliai, baigę mokslus ir įsijungę į visuomenę, galėtų sukurti geresnį gyvenimą.

Iš universitetų dažnai kilo ir pasipriešinimas politinėms bei sociologinėms blygėms, įsigalėjusioms už jų sienų. Kai studentai užversdavo knygas ir išsildavo į gatves protesto eitynėms, nebuvo abejonės, kad tai daroma dėl svarbios priežasties. Ne visi į tas demonstracijas žiūrėjo palankiai, ne visuomet jos baigdavosi be susirėmimų su policija, net kariuomene, tačiau ne kartą istorijos būvyje per tuos drąsius studentijos veiksmus ir kraštą ateidavo teigiami pasikeitimai.

Be abejo, daugelis prisimena, kaip prieš dešimt metų komunistinės Kinijos vyriausybės įsakytu kariuomene Beidzinge malšino studentų demonstracijas, pavartodama žiauriausias priemones, pareikalavusias nemažai jaunų gyvybių. Tačiau tai ne vienintelis atvejis, nes tokių įvykių praeityje buvo ne kartą.

Šiuo metu studentai kovoja su policija ir kariuomene Indonezijos sostinėje Jakaroje, protestuodami prieš prez. Suharto politiką ir reikalaudami jo pašalinimo. Demonstracijos prasidėjo pernai, kai krašto ekonomika smuko žemyn, ir vargiai greitai pasibaigs, nes prezidentas pareiškė, kad neverta reformų laukti iki jo kadencijos pabaigos po penkerių metų.

Kai JAV buvo įsivėlusį Vietnamo karą, daugelio universitetų studentai aktyviai pasireiškė įvairiose demonstracijose ir protesto eitynėse, kurios neretai virsdavo susirėmimais su teisėtvarkos pareigūnais ar tautinės gvardijos kariais, pasiūstais protestuotojus išsklaidyti. Tokiuose susirėmimuose būdavo ir sužeistų, o vieno incidento metu žuvo keturi Kent universiteto studentai.

Tai tik pora pavyzdžių, bet studentija visais laikais kovojė už, jos nuomone, svarbias idėjas ar pasikeitimus. Visuokiams diktatoriams, totalitari-

nio režimo šalininkams ar siaurų pažiūrų politikams universitetas buvo pavojingų idėjų židinys, todėl buvo stengiamas apkarpyti toms idėjomis sparnus, kad jos neišlektų už universiteto ribų ir neužkrėstų platesnės visuomenės. Norėdami nubausti nepaklusnią tautą, okupantai visų pirma uždarydavo aukštojo mokslo institucijas. Taip II pasaulinio karo metu padarė Lietuvoje naciai, kai mūsų jaunimas atsiskė stoti į SS legionus. Nors teko skaudžiai nukentėti, bet Lietuva buvo vienintelė Vokietijos nacių okupuota valstybė, neturėjusi savo „tautinio“ esesninkų legiono.

Sakoma, kad gyvenime viskas keičiasi. Pastaraisiais dešimtmečiais, ypač Amerikoje, pasikeitė ir universitetus lankančio jaunimo pasaulėjauta. Retai iš universitetų pasigirsta naujų, drąsių idėjų aidai, retai studentai pasisako viešais socialiniais, politiniais ar visuomeniniais klausimais. Tad kam jie teikia pirmenybę? Be abejo, mokslui, nes finansinė našta, kurią sudaro mokslo slavinigiai, reikalauja persiorientuoti iš „studentavimo“ į „studijavimą“. Tačiau protestų vis dėlto pasitaiko. Štai praėjusį savaitgalį Michigan State universitetą studentai sukelė riaušes ir turėjo susirėmimus su East Lansing policija, protestuodami, kad jiems neleidžiama... girtuokliuoti. Universitetą lanko apie 41,000 studentų, o bent 3,000 išsipykė į miestą, dauzydami langus, keikdamiesi, mėtydami policijos pareigūnus, ku tik pasitaikė. Tą patį savaitgalį panašūs įvykiai dėl tos pačios priežasties buvo ir Plymouth State kolegijoje, New Hampshire.

Apskritai, Michigan State (pagal The Chronicle of Higher Education duomenis) yra „gėriausias universitetas“. Siemiet jau buvo dėl girtavimo areštuoti 574 studentai. Saraše Michigan State universitetą seka Berkeley (California) su 523 areštais; University of Wisconsin (Madison, WI) su 412; University of Minnesota-Twin Cities 383 ir Purdue universitetas West Lafayette (Indiana) su 379 areštais.

Ar tai reiškia, kad Amerikos universitetai jau visiškai „nudardėjo pakalnėn“ ir šių dienų jaunimo galvos prikimstos tik greito pasitenkinimo manija? Tikrai ne! Tačiau, deja, garsiausiai nuskamba neigiamieji reiškiniai.

Ar tai reiškia, kad Amerikos universitetai jau visiškai „nudardėjo pakalnėn“ ir šių dienų jaunimo galvos prikimstos tik greito pasitenkinimo manija? Tikrai ne! Tačiau, deja, garsiausiai nuskamba neigiamieji reiškiniai.

VILNIAUS VYSKUPIJA IR JOS VALDYTOJAI XX ŠIMTMETyje

PETRAS MATEKŪNAS
(Tęsinys)

9

Iš lietuvių dalyvavo kun. Vl. Mironas, B. Biržiška, kun. J. Tumas, August. Voldemaras ir kiti. Per šį priėmimą buvo pasakyta kalbų. Žydų vardu kalbą pasakė tarybos narys dr. Rozenbaumas. Po visų kalbų kalbėjo ir vysk. Matulaitis. Jo kalba visi dalyviai buvo sužavėti. Drumstis, kuri pasireiškė per ingresa, buvo išlyginta ir, anot vysk. Matulaičio, „ta raktis buvo išrauta“. Vysk. Matulaitis buvo labai patenkintas, kad su Lietuvos vyriausybe vėl sueita į taiką ir darnią veiklą.

Lenkų skundai

Lenkai ir vysk. Matulaitį, kaip ir lietuvių, žiūrėjo labai nepalankiai, o vėliau, kai Vilnius ir jo sritis buvo Želigovskio klasingai užimta ir pavadinta Vidurine Lietuva, vysk. Matulaičio padėtis labai pasunkėjo, nes jį puolė ne tik atskiri asmenys, bet ir kapitula, kuri net du kartus kreipėsi į apaštališkąjį vizitatorių Achille Ratti, kad vysk. Matulaitį nušalintų iš Vilniaus vyskupijos valdytojo vietos. Vėliau jie kreipėsi net pas nuncijų Lauri ir pas patį popiežių Pijų XI, kuris anksčiau būvęs apaštališkasis vizitatorius Achille

Ratti, rezidavęs Lenkijoje. Popiežius Pijus XI vysk. Matulaitį gerai asmeniškai pažino ir jį vertino. Toms informacijoms, kurias gaudavo iš Vilniaus kapitulės, netikėjo. Taip pat netikėjo nei Lenkijos vyskupui, kurie vysk. Matulaitis pažino, nei Varšuvos kardinolas Kokowskis, nei kiti aukšti dvasininkai. Tokiais kapitulės varomai politikai prieš vysk. Matulaitį niekas nepitarė. Kan. Chomskis papasakojo, kuriam teko dalyvauti Viniaus kapitulės suorganizuotoje delegacijoje, kurią sudarė Vilniaus kunigų seminarijos rektorius Uszyla, kun. prof. Puciata, Gardino dekanas Žebrowskis ir kan. L. Chomskis, nuvykę į Varšuvą pas kardinolą Kokowskį prašyti, kad jis darytų tygių Vatikane, kad vysk. Matulaitis būtų atšauktas iš Vilniaus vyskupijos valdytojo vietos. Kardinolas Kokowskis juos priėmė ir išklausė apie vysk. Matulaičio jiems daromas „skriaudas“. Po jų skundų kardinolas jiems pasakė, kad vysk. Matulaitis jis gerai pažįsta, kaip žmogų ir kaip kunigą. Ilgi su jais nekalbėjo ir patarė tuo reikalu kreiptis į nuncijų Lauri, kuris gyvena Varšuvoje. Nuncijus juos priėmė ir kantriai išklausė jų skundą prieš vysk. Matulaitį. Jis net supykė, kad jie be jokio pagrindo skundžia vyskupą ir visai nutraukė su jais pasikalbėjimą. Delegacija, nieko nepesiusi, grįžo į Vilnių.

Bet Vilniaus kapitula nenurimo. Ji ir toliau siuntė melagingus skundus nuncijui ir Šv. Sostui. Vienas ilgiausių skundų, užėmęs net 38 psl., buvo parašytas laiško forma, prancūzų kalba. Laiškas buvo atviras išspausdintas brošiūros forma. Buvo pasiųstas į Var-

šuvą nuncijui Lauri. Tame atvirame laiške reikalaujama, kad vysk. Matulaitis būtų atšauktas iš Vilniaus. Po laiško pasirašė net 37 asmenys, gyvenę Vilniuje ir užėmę vadovaujamas vietas visuomeniniame bei moksliniame darbe: jų tarpe 7 Stepono Batoro universiteto profesoriai. Marija Weyssenhoff, gavusi tą brošiūrą, nušėto, kai surado tarp visų tų, kurie pasirašė ir savo pavardę. Ji labai išgveno, kad be jos atsklausimo įrašyta jos pavardė. Ji tuo reikalu kreipėsi į aukštus dvasininkus, norėdama gauti patarimą, bet jie nenorėjo su ja apie tai kalbėti. Jai padėjo tą reikalą su tvarkyti kan. Antanas Viskantas. Jis parašė atšaukimo telegramą ir pasiteisinimo laišką Vatikano. Tai buvo ne pirmas, bet vienas iš daugelio tokių paturinio raštų, nusiųstų Lenkijos valdžiai, episkopatui, nuncijui ir Šv. Sostui.

Ypač vysk. Matulaitį puolė lenkų endekų kunigai. Iš jų išsiškyrė savo aktyvumu kun. Puciata, Stepono Batoro universiteto profesorius. Jis buvo net išsiųstas į Romą informuoti apie vysk. Matulaitį. Vėliau jis pats prisipažino kun. Vladislavui Ruszniskui, kad apie vysk. Matulaitį teikęs Vatikano neteisingas informacijas.

Nuo jų neatsiliko ir slaptoji policija. Ji sekė ir stebėjo, kas pas vysk. Matulaitį lankosi. Lenkų slaptoji policija kitoje gatvės pusėje, kur gyveno vysk. Matulaitis, turėjo savo stebėjimo punktą. 1923 m. lapkričio 29 d. vakare įvažiavo į kiemą, kur gyveno vyskupas, vežimas su kopūstais ir runkeliais. Tas vežimas su daržovėmis buvo iš Trinopolio – vyskupo ūkio. Tuojau

prisistatė policija. Ji liepė kieme uždegti šviesą ir atidengti vežimą. Daržovės buvo išverstos. Jie ieškojo bombų, bet jų nesurado. Tuo pat metu, kai tarp daržovių buvo ieškoma bombų, Trinopoly policija apsupo namus, kur gyveno našlaiciai, pradėjo tardyti prieglaudos vedėją seselę A. Kudirkaitę, pradžios mokyklės vedėją ir sargą, kur yra slepiamos bombos ir kiti ginklai. Kratą dar visuose pastatuose, ieškodami paslėptų bombų. Bet jų ir ten nerado. Jie buvo suėmę net paauglius mokinius. Po trijų dienų ištarė juos paleido.

Vysk. Matulaitis negalėjo suprasti lenkų policijos tikslų. Pasirodė, kad Krokuvos laikraštis „Czas“ buvo įdėtas Vilniaus universiteto rektoriaus M. Zdzichowskio, kuris buvo didelis vysk. Matulaičio gerbėjas ir gynėjas, jo straipsnelis, kuriame rašoma, kad ejo „nepagristi gandai apie kažkokią, nukreiptą prieš lenkus konspiraciją, kurios siūlus laikęs savo rankose vyskupas“.

Tuos gandus greičiausiai paleido patys lenkai, matyt, bijodami kokių netikėtų iš lietuvių puses, kai 1923 m. kovo 15 d. ambasadorių konferencija pravedė administracijos liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos, palikdami Vilniaus miestą ir jo sritį Lenkijai. Tas įvykis Lietuvoje sukėlė didelį nepasitenkinimą. Jie galbūt tikėjosi, kad lietuviai pasielgti gali panašiai kaip su Klaipėda, užimti Vilnių arba sąmoningai norėjo išprovokuoti vysk. Matulaitį, kad Šv. Sostas susiprastų į jį atšauktų iš Vilniaus vyskupijos valdytojo vietos.

(Bus daugiau)

IŠEIVIŠKA KNYGA POKARIO AUSTRIJOJE

REMIGIJUS MISIŪNAS

Austrija karo metais trumpam buvo tapusi prieglobsčiu nemažam būriui, iš Lietuvos nuo antros sovietinės okupacijos pasitraukusių, išeivių. Deja, spartus sovietinės armijos veržimasis Vienos pusėn karo pabaigoje, privertė juos ieškoti saugesnės vietos.

Pasibaigus karui, šioje šalyje buvo likę apie 4.000 lietuvių. Didesnės jų kolonijos buvo susidariusios Linze, Riede, Salzburge, Graze, Bregense ir Insbrucke, kur veikė Austrijos lietuvių centrinis komitetas, pastoracinis centras, Caritas draugija ir kitos organizacijos.

Del nedidelės šalies padalinimo į keturias okupacines zonas, įvesti susisiekimo su varžymai labai sunkino lietuvių gyvenimą ir trukdė bet kokiai visuomeninei veiklai. Tai atsiliėpė ir knygų leidybai, tačiau išeiviai nesėdėjo rankas sudėję.

Pirmuoju išeivių leidiniu šioje šalyje, matyt, buvo 1945 m. Lurtenau pasirodęs dailininko T. Valiaus darbų rinkinys su prof. A. Becholdo įvadu. Jos tekstas buvo išspausdintas anglų, vokiečių, prancūzų ir lietuvių kalbomis. Kai kas tvirtina, jog tai buvo aplamai pirmoji lietuviška knyga prancūzų okupacinėje zonoje.

Geriausieji metai išeiviškai knygai Austrijoje buvo 1946-ieji. Tada dienos šviesa išvydo didžioji dalis iš čia išleistų lietuviškų knygų.

Pirmiausia reikia paminėti Insbrucke pasirodžiusius Henriko Nagio „Eilėraščius“. Į rotatoriumi spausdintą knygą buvo sudėti eilėraščiai iš ankstyvųjų parengtų, tačiau neišspausdintų, rinkinių — „Lapkrčio naktys“ ir „Išsivajotosios lygumos“. Jauno poeto debiutas sulaukė dėmesio, nors tuo metu išeivyskaitytojų buvo užplūdęs tikras poezijos tvanas. Kaip teigė vienas H. Nagio knygos recenzentas, poeto knyga išlaikė beprasidedantį nusivylimą išeivių poetais. Maža to, ji, į kasdienybės ir grafomanijos dulkę užneštą treminio sielą, nusiėjo kaip gaivinančio šaltinio srovė.

Už knygą H. Nagys gavo leidyklos „Patria“ literatūrinę premiją. Ko gero, tai vienintelis toks įvykis lietuvių literatūros istorijoje, kai rašyto-

jas gavo premiją už nespausdintą knygą.

Ten pat, Insbrucke, rotatoriumi buvo išspausdinta dar viena knyga — J. Jazmino (Jasinsko) prozos rinkinys „Leva ir jos žaltys“. Į jį sudėti apsakymai buvo parašyti dar 1930-1936 m., tačiau autoriaus jiems ilgai nerado leidėjo, kol pagaliau 1937 m. pats Kaune išleido. Deja, tiražas vėliaus reikalų ministro įsakymu buvo konfiskuotas. Matyt, to priežastimi buvo erotinis apsakymų pobūdis. Patekęs į Vakarus, kur jau nebegrėsi cenzūra, J. Jazminas, matyt, vėlgi pats išleido rinkinį iš naujo. Tiesa, jo erotika, praėjus keliems dešimtmečiams, atrodo labai nekalta...

Išeiviai Austrijoje taip pat bandė savo jėgomis, nors iš dalies, spręsti vadovėlių savo mokykloms problemą. Prie Salzburgo buvusioje DP Glasbacho stovykloje, ėjusio žurnalo „Tevynėn“ redakcija perleido A. Aleksos vadovėlį „Lietuvos istorija“. Be to, kaip galima spėti iš Pasaulio lietuvių archyve Čikagoje saugomų to meto dokumentų, Riede buvo perspausdintas A. Herlioto anglų kalbos vadovėlis.

1946 m. Bregence buvo planuota išleisti Voralbergo pabaltiečių literatūrinį almanachą „Lootus-Ceritus-Viltis“. Atrodo, tai turėjo būti trikalbis leidinys. Deja, šis sumanymas nebuvo realizuotas, bent jau iki šiol nepavyko rasti nei paties leidinio, nei daugiau užuominų apie jį.

Po trijų metų Insbrucke veikęs lietuvių studentų sambūris „Lithuania“ išleido leidinį, kur apžvelgė savo veiklą 1946-1949 metais. Matyt, paskutiniu lietuvišku leidiniu pokario Australijoje buvo vienos Vienos leidyklos 1951 m. išleistas prof. K. Bui-nevičiaus straipsnio atspaudas.

Austrija buvo viena iš tų šalių, kurias lietuviai stengėsi palikti atsiradus menkiausiai galimybei. Nenuostabu, kad 1948 m. prasidėjus masinei emigracijai į JAV, lietuvių telkiniai spartiai nyko. Šešto dešimtmečio pradžioje jų Austrijoje liko apie porą šimtų. Istorijoje liko apie porą šimtų. Istorijoje liko apie porą šimtų. Istorijoje liko apie porą šimtų.

NAUJAS „N. ŽIDINIO-AIDŲ“ NUMERIS

HENRIKAS KUDREIKIS

Naujasis ŽIDINYS

Mūsų pasiekė pirmas 1998 metų Naujojo „Židinio-Aidų“ numeris. Šį gražiai leidžiamą žurnalą malonu paimti į rankas. Tenka džiaugtis, kad šis katalikų žurnalas Lietuvoje tiek metų išsilaikė.

Pirmas žurnalo straipsnis — vysk. Jono Borutos, SJ, laiškas redaktoriui, kuriame jis nagrinėja atsakomybę už tiesos žodį žiniasklaidoje. Vyskupas rašo, kad šiandieninėje

Lietuvos spaudoje nėra brandios tvarkos, nes daugumai žiniasklaidos darbuotojų nėra visai aišku, kurių etikos principų privalo laikytis kiekvienas padorus žurnalistas ir rašytojas. Stebina, tačiau viešosios nuomonės apklausos rezultatai — mūsų žmonės labiau negu bet kuo pasitiki šiandien Lietuvos žiniasklaida — laikraščiu, radiju ir televizija.

Tenka tai apgaileti, nes šiandieninėje Lietuvoje didžiosios spaudos informatoriai — Maskvoje išauklėti žurnalistas, raudonosios nomenklatūros elitas. Katalikų ir patriotinių laikraščių: „XXI amžius“, „N. Židinis“, „Katalikų pasaulis“ ir net „Lietuvos aidas“ nepatenka Lietuvos partizanų laikraščių tiražų.

Tėvas B. Jurčys, OFM, kalbasi su A. Leonardu Andrieku, OFM. Tėvas Leonardas aiškina, kad jo kelias pas pranciškonus — ankstyvas, įvairus ir ilgas. Suzinome, jog 1934 m. liepos mėnesį 16 jaunuolių

Pirmoji pavasario vaga Džukijoje, kuri laikoma šilčiausia Lietuvos sritimi.

Nuotr. V. Kapočiaus

įstojo į noviciatą, pusę jų nu-biro. Iš aštuonių gyvi likę tik keturi.

Perspauzdinta Hugo Ott diskusija apie Martyno Heideggerio santykius su krikščionių tikėjimu. Tai įdomus pasiskaitymas filosofijos studentams.

Istorijos skyriuje Arūnas Streikus apmąsto vysk. Kazimiero Paltaroko veiklos principus, ieškant modus vivendi su sovietų valdžia. Jis darė nuolaidas antraeiluose reikaluose, tačiau tvirtai laikėsi Bažnyčios mokymo ir kanonų teisės esminiuose klausimuose. Tai pirmą šios rūšies studija Lietuvos katalikų spaudoje.

Prozos skyriuje Leonardo Gutausko „Laiškai iš Viešvilės“. Juose prisiminimai, regėjimai, buties ir kasdienybės apmąstymai.

Dailei atstovauja Aleksandro Aleksandravičiaus Vilniaus pranciškonų Dievo Motinos skulptūros aprašymas. Ji paminėta skulptūros likimą dviejų šimtmečių laikotarpyje.

Knygos ir žurnalai: Matas Adomėnas recenzuoja tėvo Stanislovo (Mykolo Dobrovolskio, OFM Cap.) „Apie meilę ir tarnystę“. Autorius pabrėžia, kad tėvas Stanislovas turbūt yra vienas ryškiausių siluetų dvasiniame horizonte. Knygoje jo šeštadėšimties pamokslai, būvę išspausdinti „Tiesoje“. Be nuolatinės kovos su astrologija ir horoskopais bei apmąstymu apie šv. Pauliaus gyvenimą ir jo mokymus, t. Stanislovas pasineria politikon, pamokslininko žvilgsnis yra radikalus ir jo antidešinėsios nuostatų yra pagarsėjusios „Teigiamai“ t. Stanislovo spektrą sudaro „skruzdėlių partija“ — grytelininkai, tai yra kolchozininkai ir jų netekimą ginantieji LDDP politikai. „Grytelininkai“, tie „gerieji“, reprezentuoja visas kaimo patirtas kančias ir neteisybes. Straipsnio autorius tvirtina, kad t. Stanislovas ištikio būdinga idealisto klaida, jis taip susizavėjo savo paties sukurto tipo, itikėjo jo realumu, bet nesuprato, kad jo tobulybėje gali stigti tokio „menkio“, kaip tikrovė.

Ypač įdomiai Rasa Drazdauskienė aprašinėja Lietuvos moterų spaudą, išleidžiamą nemažais tiražais: „Moteris“ (50,000), „Laima“ (55,000), „Ji“ (29,000), „Mano namai“ (48,000). Pažymėtina, kad daug Lietuvos moterų skaito rusiškus ir lenkiškus žurnalus, taip pat joms prieinami „Elle“, „Cosmopolitan“ ar „Marie Claire“. Juose nepaprastai išpopuliarintos manekėnės (ar madistės) ir kovinių filmų aktorės — žvaigždės. Jų igėdžiai virto geležine mada. Viena šių žurnalo herojų — jauna, ar jaunai atrodanti, nepriklausoma moteris, turinti gerai apmokamą darbą, itin besirūpinanti savo išvaizda bei kūno grožiu, siekianti išsikurti ir pirmauti savo aplinkoje. Reikia pridurti, kad ši

herojė pasižymi liberalumu, yra visiems laikams atsikrėsiusi „senosios moralės“ pančių ir tvirtai įsitikinusi, kad pati tvarko savo gyvenimą.

Lietuvos moterų spaudoje daug vietos skirta horoskopams, astrologų prognozėms ir patarimams. Pilna „new age“ tikėjimo bruozų, vad. amžinosios gyvybės energijos, vandenios eros pradžia, visatos gyventojų siela, kosminė energija, tikėjimas absoliutaus gerumo galia. Tokios pažiūros, žinoma, nieko bendra neturi su krikščionybe. Skaitant šiuos straipsnius, krinta į akis, kad priešinamasi asmeninio Dievo idėjoms (taigi patiam krikščionybės pamatui). Straipsniai pilni pagonybės motyvų.

Apie Katalikų Bažnyčią žurnaluose beveik nerašoma. Straipsnių autoriai, rašydami apie abortus, dirbtinius apvaisinimus, eutanaziją ar savizudybę, linkę visai nepaminti krikščionybės pozicijų arba pabrėžia, kad šių laikų moterims Bažnyčios pozicija nepriimtina.

Moterų žurnalai aprašinėja santuokų savarankiškumą („meiluzius“, skyrybas, šeimą be santuokų, bevyrę šeimą. Jau 1932 m. Justo Paleckio „Naujamam žodyje“ iš Amerikos perspausdintuose straipsniuose tai buvo propaguojama. Vakarykštės raudonosios idealistės ir „Komjaunimo tiesos“ žurnalistės, anksčiau garbinusios Lenina ir kitus raudonuosius stabus, puolušius katalikų tikėjimą, šiandien išėjo kovon prieš šeimą, dorovę, religiją ir tapo moderniško „aukso veršio“ garbintojos.

PENKIOS DIENOS...

Atkelta iš 3 psl.

materialinė, ar moralinė žala, ir vaikai buvo nubauti. 18-24 m. jaunimas padarė 6,534 nusikaltimus, 25-29 metų — 3,538. Iš tolimesnės S. Čyvo kalbos ryškėjo, kad Lietuvos jaunimui trūksta informacijos apie jaunimo organizacijų veiklą ir „valstybė per savo struktūras turėtų paremti jaunimo organizacijų leidybinę veiklą, kad jos galėtų plačiau informuoti visuomenę apie savo veiklą, apie savo siekius bei tikslus“. Jaunimui apie organizacijas buvo padaryta apklausa. 15% apklaustųjų žinojo kas yra skautai, kad tokia organizacija yra, kad jiškai veikia, ir labai noretų joje dalyvauti, 6,1% žinojo apie Studentų sąjungą, 6,1% — „Jaunimo liniją“, 6,1% — religines jaunimo organizacijas. Apie ateitininkus žinojo tik 3% visų apklaustųjų. „Jie patys akcentavo, kad jie labai uždariai veikia ir visuomenė neturi plačios informacijos apie juos. 38% jaunų žmonių turi savo hobį, kuriam skiria didžiąją savo laisvalaikio dalį. Dažniausiai visų apklaustųjų hobis yra susijęs su visu-

menės padėtimi, tai yra su jų socialine padėtimi, nes vis dėlto mezigimas, siuvinimas ir rankdarbiai sudaro 24% visų apklaustųjų pomėgių, nes tai yra papildomas uždarbis, ir todėl pasirenkamas, kadangi tai vienas iš pragyvenimo šaltinių“. 94% apklaustųjų mano, kad sportas yra galimybė sveikai gyventi, 51% jaunimo laisvalaikiu sportuoja, 48% nesportuoja, daugiausia mergaitės. Pagal 1996 m. duomenis Lietuvoje veikia 792 sporto klubai ir turi 52,385 narius. „Kas ketvirtas jaunas žmogus teigia, kad Lietuvoje yra jaunimo interesams atstovaujantis organizacijos. Kas antram jaunam žmogui neteko girdėti apie šias institucijas“.

Jaunimo reikalų komisijos pirmininkas Sigitas Čirba siūlo:

1. Valstybė turėtų aiškiai pasakyti, kad nevyriausybinių organizacijų veikla turi būti prioritetas prieš valstybinių institucijų veiklą, nes mes žinome iš patirties užsienyje, kad nevyriausybinių organizacijų ta pati darba atlieka 3,4 kartus pigiau, negu tai atliktų vyriausybinių organizacijų.

2. Lietuvos savivaldybės turi būti suinteresuotos skatinti jaunų pilietinių aktyvumą per nevyriausybinių organizacijų veiklą ir jas remti tiek materialiai, tiek moraliai. Šiuo metu galima pasigirti dviem organizacijomis, kurios savo struktūra apima visą Respublikos teritoriją, tai jau minėti skautai ir ateitininkai, kurie veikia iš esmės kiekvienoje savivaldybėje. Dauguma jaunimo ir moksleivių, organizacijų veiklia pavieniui, daugiausia didžiųjų miestuose, tuo tarpu, provincijose šios organizacijos neturi savo šakų ir jų veikla yra blėstanti.

3. Mokyklose jaunimo organizacijos turi rasti savo partnerį, išnaudoti jų materialinę bazę, tai yra mokyklų pastatus, vieklaje, vykstančioje po pamokų, nemokamai naudotis mokyklų inventoriu, ypač kaimo mokyklose, nes kaimo vietovėje mokykla galėtų tapti mokslo kultūros ir visuomeninio gyvenimo židiniu. Mokykla būtų tas traukos centras, kuriame vyktų labai aktyvus mokslo žinių gyvenimas, visuomeninis gyvenimas. Iš esmės jaunimo organizacijos, moksleivių organizacijos turi rasti savo vietą mokykloje ir joje dirbti, jaustis ne kampininkais, o bendraminčiais ir partneriais.

Diskusijų metu apie jaunimo organizacijas paaiškino ir Lietuvos jaunimo organizacijų tybės pirmininkas, Valstybinės jaunimo reikalų tarybos narys Aleksandras Valentas. Lietuvos Seime prieš keletą metų buvo patvirtinta valstybinė jaunimo politikos koncepcija, buvo įkurta Valstybinė jaunimo reikalų taryba, kuri išimtinai domisi jaunimo

CLASSIFIED GUIDE

IVAIROS

ELEKTROS
[VEDIMAI — PATAISYMAI]
Turi Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

LIETUVIS, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, D.C., ieško darbininko, kuris galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. G. lime padėti gauti darbo leidimą. Suteikiamas pigus butas — \$130 mėnesiui. Kreiptis tel. (202) 244-2373.

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBES DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Reikalinga moteris prižiūrėti 1 metų mergaitę 5 d. į savaitę ir gyventi kartu Bostone.
Tel. 617-520-1853

Skubiai parduodamas 1989 m. automobilis Pontiac Grand-AM, 4 durys, spalva balta, gerame stovyje, 100,000 mylių. Skambinti Pranui, tel. 773-254-7965.

Reikalinga draugė

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(773) 586-5859
(708) 425-7160

RIMAS LSTANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybės įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H.DECKYS
TEL. 773-585-6624

HELLF WANTED
Full time male, full service gas station attendant. Steady work for honest & dependable worker. Apply Mon. thru Fri. at 3968 S. Ashland, Chicago. Must speak English & have Soc. Sec. number.

Valymo darbus ieškomi vyrų. Tik dienomis. Turi turėti auto. Reikia važinėti greitkeliais ir vakarinius priemiestius. \$6 į val. Skambinti Stasei po 6 val. vakaro, tel. 708-652-2110.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru.

Automobiliai ir komercinės siuntos.

PINIGAI pervedami doleriais.

Kokybiški maisto siuntiniai pradžiuojus

Jūsų artimuosius:

Didysis — \$98, šventinis — \$45.

Dirbame kasdien, ketvirtadieniais iki 7 v.p.

TRANSPAK, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL.

Tel.: (773) 838-1050.

Lemonte: šešt. 9-1 v.p.p., sekm. 9-1 v.p.p.

Atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-24-27, 26-28-27.

klausimais, ir buvo nustatytas jaunimo organizacijų projektų nuolatinis finansavimas. Valstybinę jaunimo reikalų tarybą sudaro šeši atstovai iš jaunimo organizacijų ir šeši atstovai iš valstybės — iš vyriausybės. Taryba sprendžia kaip, kiek, kur skirti lėšų, ką skatinti, kam skirti prioritetus. Prieš dvejus metus lėšų buvę pusė milijono litų, todėl stovyklų ir patalpų įsigijimui pinigų nebuvo. Pagrindinė pirmenybė buvo jaunimo iniciatyvos skatinimas, o ne tęstinumo užtikrinimas. Šiais metais jaunimo organizacijoms per Valstybinę jaunimo reikalų tarybą yra paskirta pusantro milijono litų.

Klausiant klausimus, paaiškėjo, kad nei skautai, nei ateitininkai Valstybinėje jaunimo reikalų taryboje savo atstovų neturi. A. Valentas paaiškino, kad į tarybą buvo renkama šiuo principu: buvo sukvietos tuo metu, kai ji buvo kuriama, maždaug prieš pusantų metų, visos organizacijos, kurios veikė, tarp jų ir Lietuvos skautų sąjungos bei ateitininkų atstovai. Jie iš savo tarpo į tarybą išrinko šešis atstovus. Dabar kadencija baigiasi. Po pusės metų bus nauji rinkimai, tai yra tų šešių atstovų iš nevyriausybinių pusių. Problema buvo tame, kad skautai ir ateitininkai labiau veikė Kaune, o viskas vyko Vilniuje. „Dabar, kai ta integracija tarp organizacijų įvyko, aš manau, kad jie tikrai bus išrinkti į Valstybinę jaunimo reikalų tarybą ir galės atstovauti“.

Komisija dėl jaunimo organizacijų remimo priėmė tokią rezoliuciją:

„Komisija, išklausiusi Lietuvos skautijos ir Ateitininkų fe-

deracijos pranešimus, teigia, kad organizacijos, kurios atlieka svarbų darbą ugdati vaikų ir jaunimo pilietinį orumą, tautinę tapatybę, visuomeniškumą ir siekia tobulos asmenybės, negali būti sutapatintos su siauros apimties jaunimo organizacijomis; siūlo vyriausybei įvertinti visų jaunimo organizacijų veiklos principus, metodus, narių skaičių, narysė pasaulinėse organizacijose, peržiūrėti per daugelį metų susiformavusias tradicijas, kad būtų galima nustatyti, kurios organizacijos pasiekia geriausius rezultatus; paremti išsivysčiusias jaunimo auklėjimo organizacijas, kad suteiktus būtina materialinę bazę, jos galėtų plėsti sėkmingai pradėtą darbą; padėti įsigyti reikalingas patalpas, Lietuvos skautijai ir ateitininkams stovyklavietes, Ateitininkų federacijai sugrąžinti jų teisėtą nuosavybę“.

• Kaunas. Vasario 15 d.

Kauno Aukštosios Panemunės Caritas pirmininkė E. Marcellienė iniciatyva buvo paminėtas Lietuvos valstybės nepriklausomybės paskelbimo aštuoniasdešimtmetis. Minėjimas prasidėjo Aukštosios Panemunės Švč. M. Marijos bažnyčioje, kur šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė klebonas kan. P. Liutvinas. Po šv. Mišių įvykusiame šventiniame minėjime Aukštosios Panemunės Caritas salėje susirinkusius parapijiečius šios iškilmės proga sveikino Seimo narys, Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininkas K. Kuzminskas, koncertavo Panemunės vaikų globos namų auklėtiniai ir Panemunėlio kaimo kapelos vadovas D. Adomavičius.

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

VERTINAMA PARAMA

Su pavasarine nuotaika ir artėjantiems velykinėms šventėm kreipiamės vėl mes, Kauno Eigulių vidurinės mokyklos bendruomenės nariai. Naujai išrinktas mūsų prezidentas Valdas Adamkus tarsi vėl suartino Lietuvoje gyvenančius lietuvius ir tuos, kuriems tėvyne tapo Amerika. Mums vasario 26 diena tapo dviguba švente. Tą dieną mes ne tik išrinkome naują prezidentą, bet gavome malonią žinutę iš Jūsų krašto. Stasys Kungys, gyvenantis Kanadoje, pervedė į mūsų sąskaitą, kuri buvo paskelbta Jūsų laikraštyje 150 dol. mokinių šokių vieneto tautiniams kostiumams įsigyti.

Mūsų mokyklos tautinių šokių vienetas ruošiasi 1998 metų Pasaulio lietuvių tautinei šventei. Tautiečiams norime parodyti ne tik lietuvių liaudies šokius ir tradicijas, bet ir autentiškus lietuvių liaudies tautinius drabužius. Paaukotos S. Kungio lėšos mums didelė parama, išgauti tautinius kostiumus. Tačiau gal ir daugiau tautiečių, nors ir nedidelėmis aukomis, galėtų paremti mūsų mažuosius šokėjus. Mūsų sąskaita: Nr. 1142946 Lietuvos taupomojo banko Kauno skyriuje. Eigulių vidurinė mokykla, Žeimenos 66, Kaunas 3009.

Kauno Eigulių vidurinės mokyklos bendruomenės narių vardu

Roma Svigarienė ir
Rasa Jazulienė
Kaunas

NESUTINKAME SU PLB NUOMONE

Gavusi balandžio mėn. „Pasaulio lietuvių“, nustebau, skaitydama „NATO! NATO! NATO!“ straipsnį. Kadangi „PL“ yra oficialus PLB organas, tai išieit, kad jame išreikšta nuomonė sutinka su PLB valdybos pozicija. Sunku tikėti, bet jei tiesa, tai mums ji nėra priimtina.

Pirmiausia matoma, kad PLB vadovybė neturi pasitikėjimo mūsų tėvyne Lietuva, nes, pagal tą straipsnį, Lietuva nėra pasiruošusi NATO narysčiai, nei ekonomiskai, nei kariškai ir, atseit, jai gal trukėtų 10 ar daugiau metų patekti į NATO. Ten yra klausimas, kur Lietuva gaus pinigų pasiruošti? Siūloma „prislopinti“ perdėtą garsinimą NATO skambalais ir bent dalį šių pastangų pakreipti prasmingesne linkme.

Lietuva atgavo nepriklausomybę, bet be NATO ji neturi jokių garantijų, nei dėl savo nepriklausomybės, nei dėl savo saugumo išlaikymo. Dėl to Lietuva nusprendė prašyti NATO narysčiai, jai ruošis ir šiam tikslui telkti lėšas bei energiją. Šio straipsnio teiginys, kad Lietuvai toks pasirūpinimas gali būti per brangus ir kad jis nebus realizuotas per daug metų, yra negatyvus ir pažeminantis.

Lietuva yra pasiruošusi, nemažiau, kaip ir Lenkija, ir JAV LB yra įsitikinusi, kad Lietuva gana greit savo pastangomis laimės pakvietimą į NATO. Lietuva su savo Seimu ir vyriausybe sparčiai vykdo geras ekonomines reformas. Štai dabar turi net daugiau galimybių, nes Lietuva turi naują prezidentą — Amerikos lietuvių — kuris daugumą savo gyvenimo praleido, dirbdamas JAV valdžios tarnyboje ir kuris gerai pažįsta tinkamas ekonomines struktūras. Lietuva dabar vykdo savo užsibrėžtus planus kariuomenės modernizavimui: tam yra pas-

kirtos padidintos lėšos ir sustiprinta visa karinė organizacija. Už kelių metų Lietuva jau turės 24,000 žmonių aktyvią kariuomenę (keturias divizijas) su 250,000 vyrų rezervu. Viena tokių divizijų bus greito veikimo grupė, kuria gales naudotis ir NATO su 24 valandų pareikalavimu. JAV LB rėmė, remia ir remis Lietuvos narysčiai NATO plėtimo būsimoje bangoje.

PLB nuomonė, kad JAV LB ar „politikuojančios mūsų vadovai dabar jau yra susirgę NATO liga“, mums yra nepriimtina. Sunku suprasti, kaip galima šitaip charakterizuoti JAV LB. Nesuprantamas taip pat yra ir teiginys, kad JAV LB veikla „nieko nereikš“ ir „nieko nereikš“. Mūsų pastangomis buvo gauta finansinė ir techninė pagalba Lietuvai iš JAV; JAV LB užtikrina, kad „Regional Airspace Initiative“ būtų įgyvendinta Lietuvoje; mes suorganizuojame „designation of Lithuania, Latvia and Estonia as countries ready to receive additional assistance to enter NATO“, kas buvo pravaista per JAV Senatą ir Atstovų rūmus. JAV LB taip pat prisidėjo prie Baltijos chartijos suformulavimo ir taip pat smarkiai dirbo pirmojo NATO narysčiai praplėtimo, kuris buvo didelis balsų dauguma patvirtintas JAV Senate š.m. balandžio 30 d. be jokių apribojimų būsimų valstybių galimai narysčiai.

Regina Narušienė
JAV LB Krašto valdybos pirmininkė

NUMIRĖLIŲ PREKYBA LIETUVOJE

Koks paradoksas! Dar gyvi būdami, pradėdami savo laidotuves! Pirmiausia reikia susirasti ir nupirkti kapavietę, o toliau eina visa kita, kas surišta su laidojimu. Amerikoje tuos reikalus sėkmingai tvarko laidotuvių biurai. Kas turėjo savo šeimoje laidotuves, žino, kiek tai kainuoja. Kuklios laidotuvės — tai 5,000 - 6,000 dolerių, neskaityt kapavietės ir kitų išlaidų.

O kaip Lietuvoje? Seniau buvo tik karstų parduotuvės, visu kuo kitu reikėjo pasirūpinti pačiam (giminėms ir kt.). Į katalikų kapines (jų buvo daugiausia) priimdavo tik dorus; geras katalikus. Buvo griežta tvarka. Pamenu, 1934 m. mirė buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministras „ekunigas“ J. Purickis — jam nebuvo vietos katalikų kapinėse. Buvo palaidotas liuteronų kapinėse. Bet už tai giminėms reikėjo gerokai pakrapštyti kišenes...

Dabar, kaip rašo „Lietuvos aidas“ (žr. „LA“, 1998.01.31), laidotuvių patarnauja laidojimo įstaigos ir jų tarpe vyksta konkurencija. Laikraštis tai vadina „Mušis dėl numirėlių“. Laidotuvių įstaigos turi „asociacijas“ didesniuose miestuose. Kas keista, kad laidotuvių namų savininkai patys ieško mirusiųjų, kuriuos norėtų laidoti. Gydotojai, kuris praneš apie ligoninėje mirusį, laidotuvininkai siūlo Kaune po 10 dolerių, o Vilniuje — 100 litų. „LA“ pastebi, kad mirusiųjų pirkimo - pardavimo reiškinys jau baigia apimti visą Lietuvą.

Aišku, visa tai surišta su pinigais. Kukliai palaidoti žmogų kainuoja 1,000 litų; jei mirusiojo artimieji parūpina drabužius, tai kaina sumažėja. Į šią sumą įskaiciuota duobės iškasimas 200 litų. Vidutinės laidotuvės giminėms kainuoja apie 1,500 litų. Vienos ištaigingiausios laidotuvės kainavusios 8,000 litų, nes lavoną reikėjo atvežti iš kitur

Eigulių vidurinės mokyklos mokiniai, pasipuošę tautiniais drabužiais, kuriuos jiems padeda įsigyti užsienyje gyvenantys lietuviai.

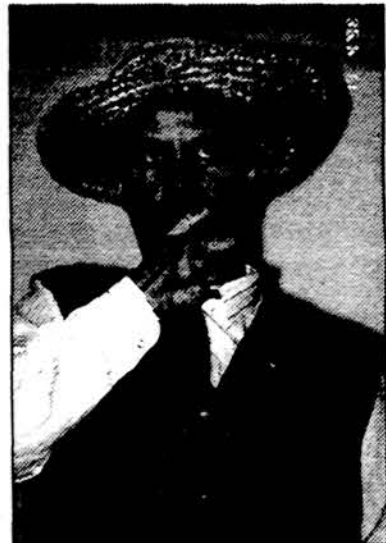
— ne Lietuvoje.

Pensininkai gali džiaugtis — juos palaidoti yra pigiau; žmogui mirus mėnesio pradžioje, jo artimieji gauna trijų mėnesių pensiją; jei mirė mėnesio vidury — dviejų mėnesių pensiją. Karstui įsigyti visiems skiriama 720 litų.

Atrodo, laidotuvininkai negali skųstis nedarbu: į Karaliaučiaus (prie Kauno) kapines kasdien atgula 6 - 7 kauniečiai.

Tačiau, žinant mafijos apokryfą, spėtina, kad ji gali brautis ir į laidotuvių verslą — tada lavonų dar padaugės... Bus daugiau nei mirimų, bet numarinimų. Bet apie tai Lietuvos spauda dar nerašo.

Vytautas Valys
Detroit, MI

Edvardas Žimnickas, vienas „Klumpės“ kapelos dainininkų.

VALIO „KLUMPĖ“

Balandžio 19 d., 3 val. p.p., Jaunimo centre, Čikagoje, įvyko šaunus Punksko lietuvių koncertas — pasirodė „Klumpė“.

Tai tikrai pagarbos vertas renginys. Nors punkskiečiai buvo spygliuota viela atskirti nuo tėvynės, jos niekas negalėjo aplankyti, dainas ar lietuviško žodžio galėjo klausytis tik per radiją. Ir vis dėlto jie nepalūžo, išlaikė savo lietuvišką žodį. Nors ir kaip mėgino sulenkinti tą mūsų saujelę Lietuvos „Suvalkų trikampį“, bet jiems tai nepavyko.

Valentinas Uzdila, Punksko lietuvių kapelos „Klumpė“ muzikantas.

Jaunimas buvo tvirtas. Jų tėvai sugebėjo tą meilę įskiepyti savo vaikams, todėl ir liko ištikimi Lietuvai. Tai, kaip Mazosios Lietuvos himnė sakoma: „Lietuviais esame

mes gimę, lietuviais turime ir būt“. Taip ir mūsų brangūs tautiečiai, Punksko lietuvių, išlaikė savo kalbą, daina skaidrino savo vargus. Jų meilė Lietuvai tikrai yra tvirta.

Tai pavyzdys mums visiems. Jeigu ir mes būsim tokie vieningi ir mylėsime vienas kitą, tai mūsų Lietuva niekada nepažūs, ir jos vardas niekada nebus užmirštas.

Lai gyvuoją Punksko lietuvių!

Stasė Viščiuvienė
Chicago, IL

SUSKAMBO PAŽAISLIO VARPAI SIDABRINIAI

Balandžio 3 d. vakaronė, kurią ruošė „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, buvo labai maloni akiai, ausiai ir širdžiai: tą vakarą Lemont, Pasaulio lietuvių centro Bočių menėje, aidėjo žavi klasikinė muzika. Ji liete liejosi iš didžiulio televizijos ekrano, kuriame stebėjome Pažaislio bažnyčioje ir lauke, ant jos priekinių laiptų, dainuojančius ir grojančius Lietuvos solistus, instrumentalistus ir chorą. Į šiuos muzikos festivalius atvyksta diriguoti ir pasaulinio garso dirigantai: lordas Yehudi Menuhin, Justus Frantz ir kiti.

Nepaprasto žavumo teikia ir pati aplinka: didinga XVII a. baroko šventovė su paveikslais ir freskomis, vidaus ir išorės architektūra, nors restauravimas čia dar tebevyksta — išstatyti stalažai, visur nebaigtas restauravimo darbų vaizdai. Tačiau visa tai nerūko grožėtis vaiksioje dangaus mėlyneje susmigusiais bažnyčios bokštais, iš kur karts nuo karto iškilingai sugausdžia varpai. Čia, iš šonų, ir kuplios liepų puokštės, iš kurių lyg jauti sklindantį

Sofija Jelionienė,
Darien, IL

A.†A. PETRAS LEVULIS

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje, anksčiau Aurora, IL.

Mirė 1998 m. gegužės 2 d., 12:25 val. p.p. sulaukęs 92 metų.

Gimė Lietuvoje, Seirijuose.

Nuliūdę liko: sūnus Juozas Šerpitis, marti Lois, anūkai Christopher ir Beth Šerpitai.

Velionis buvo vyras a.a. Petronėlės.

Velionis pašarvotas gegužės 5 d., antradienį, nuo 4 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Religinės apeigos 7 val. vakaro.

Laidotuvės įvyks gegužės 6 d., trečiadienį. Iš laidojimo namų 12 val. dienos bus nulydėtas ir palaidotas St. Charles Township Union kapinėse, St. Charles, IL.

Vietoje gėlių prašoma aukoti American Cancer Society. Nuoširdžiai kviečiame gimes, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: sūnus, marti ir anūkai.

Laid. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600.

DRAUGAS, antradienis, 1998 m. gegužės 5 d.

5

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad š.m. balandžio 30 d. Detrote mirė mūsų mylima Mamytė ir Motiutė

A.†A. ELENA JURGUTIENĖ

Velionė gimė 1911 m. balandžio 3 d. Varniuose, Žemaitijoje. Į JAV atvyko 1949 m., gyveno Detroit, MI.

Nuliūdę liko: sūnus Jurgis ir marti Danguolė; vaikaičiai Asta ir Paulius; sūnus dr. Jonas ir marti Margie; vaikaičiai John, Robert ir Janet gyv. Santa Monica, CA.

Priklausė BALF'o 76-tam skyriui ir „Aukšinio amžiaus“ būreliui.

Kūnas pašarvotas GR&RG Harris laidojimo namuose, 15451 Farmington, Livonia, MI. Lankymo valandos gegužės 5 d., antradienį, 2 iki 9 val. vakaro. Rožinis 7:30 v.v.

Laidotuvės įvyks gegužės 6 d., trečiadienį, 9:00 val. ryto su šv. Mišiomis 10 val. Dievo Apvaizdos bažnyčioje. Po Mišių, velionė bus nulydėta ir palaidota Holy Sepulchre kapinėse, kur palaidotas jos vyras, mokyklos vedėjas a.a. Kostas Jurgutis.

Nuoširdžiai prašome visus prisiminti savo maldose mūsų mylimą Mamytę, Motiutę, Tetą ir Uošvę bei kartu dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdę: sūnus Jurgis ir Jonas su šeimomis.

Laid. direkt. Yolanda M. Zaprackienė, tel. (313) 554-1275

Mamytė, matau kas naktį Tave sapne,
Žvelgiu į lovą — ji tuščia.
Taip skauda širdį, kad nėra Tavęs.
Išsėkis ramiai kapuos,
O mano raudą gegutė kukuos.

DVEJŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. ANTANINA BAKAITIENĖ

Jau suėjo dveji metai, kai mūsų mylima Mamytė ir Uošvė išsiaišalavo savo vyro Jurgio.

Jų prisiminimui šv. Mišios bus atnašaujamos gegužės 31 d. 10:30 val. ryto švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke.

Maloniai kviečiame visus draugus dalyvauti šiose šv. Mišiose.

Pasilikę liudėsyje: Genė ir Ričardas.

A.†A. KAZIMIERUI DALINDAI

mirus, Kanadoje gyvenančius brolių POVILA, seserį ONA, Čikagoje seserį agr. KAZIMIERĄ INDREIKIENĘ, puseserę agr. FILOMENĄ ČERNIENĘ, jų šeimai bei kitiems giminėms ir artimuosius, nuoširdžiai užjautiame ir kartu liūdime.

Čikagos Lietuvių agronomų sąjunga

Mūsų mielam buv. Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos centro valdybos pirmininkui

A.†A. mokyt. ALBERTUI MISIŪNUI

mirus, liudinčiai žmonai ELENAI, dukterims — RAMUTEI, VALEI ir RŪTAI, giminėms Lietuvoje ir visiems artimiesiems nuoširdžiai užjautiame ir kartu reiškia

VKLS Čikagos skyriaus valdyba ir nariai

Mielai Sesutei

A.†A. VANDAI KULBOKIENEI

mirus, jos seserį JANINĄ RUGINIENĘ, LB Cicero apyl. valdybos narę, širdingai užjautiame.

LB Cicero apylinkės valdyba

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Leonas Narbutis, nuolatini mūsų dienraščio bendradarbis, anksčiau ypač daug pasireiškęs lietuviškų radijo programų laidose, pakviestas būti Lietuvos Nacionalinio radijo korespondentu Jungtinėse Amerikos Valstijose.

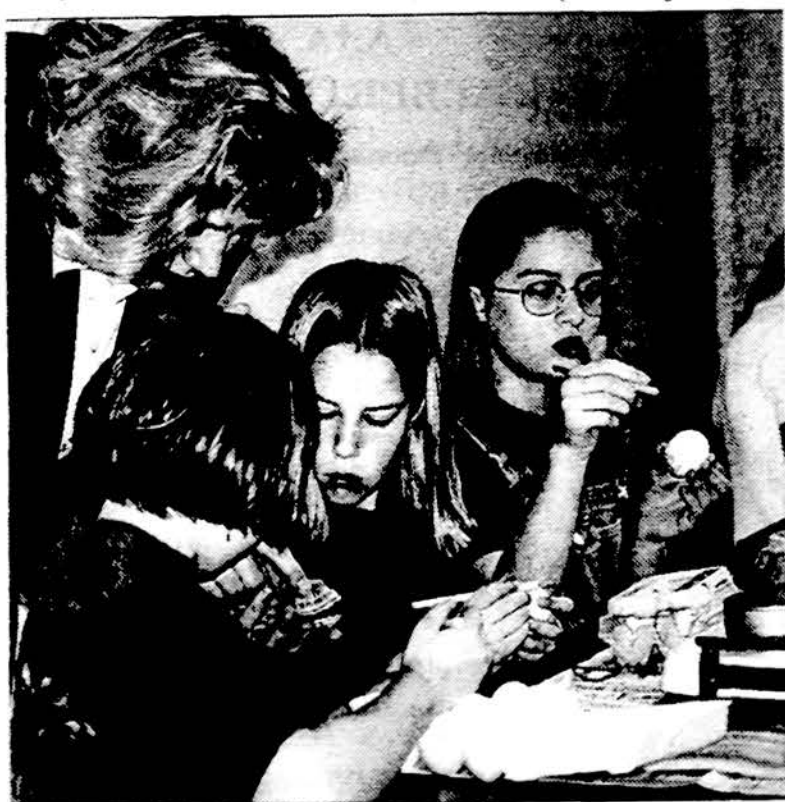
Šeštadienį, gegužės 9 d., Čikagos Newberry biblioteka rengia „Living Treasures“ parodą. Vienas iš joje pristatomų mokslininkų yra University of Illinois at Chicago PLB Lituanistikos katedros profesorius Giedrius Subačius. Parodos atidarymas bus 10:30 val. ryte, 11 val. r. bus Paul Gehl paskaita su skaidromis. Jis kalbės apie 4,000 metų knygos istoriją — nuo 2,000 m. prieš Kristų iki dabar. Po paskaitos bus priėmimas. Įėjimas nemokamas. Kas domisi senomis, svarbiomis, retomis knygomis, turėtų šiam renginyje dalyvauti, be to, labai svarbu parodyti dėmesį ir prof. G. Subačiui, kaip parodė kitataučiai.

Mėnulio senovės lietuvių tikėjimai — dievybė, kuriai melstasi, garbinta. Jis lyg rūstusis tėvelis, o Saulė — močiutė. Kartu jie saugo savo dukrelę Žemėlę, bet kartais piktosios jėgos surengia... Ką? Pamatysite ir išgirsite!... Taip apibūdina savo pjesę „Protevių dangaus žiūrėtą“ autorė Audronė Bagatyrytė. Vaidinimas ypatingas tuo, kad jauni žiūrovai-vaikučiai patys dalyvauja kelionėje per protevių šalį. Susirinkite! Gegužės 16 ir 17 d., 2v.p.p. Jaunimo centro maž. salėje. Bilietai „Seklyčioje“ darbo dienomis, o PLC sekmadieniais. Informacijai kreiptis į A. Budrytę, tel. 708-598-6571.

„Nerijos“ tunto jūrų skautės paruošė gražius gėlių krepšelius, kuriuos ši šeštadienį, gegužės 9 d., bus galima įsigyti Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Gėlių krepšelių Motinos dieną pradiuginkit savo mamytės ir močiutės, o tuo patiu padėkite jūrų skautėms nuvykti į 8-ją Tautinę stovyklą. Visi maloniai kviečiami paremti jaunimą jo pastangose savo darbu (ne aukomis) telkti lėšas stovyklavimui.

Dainavos stovyklos vadovybė, dėkodama „Draugui“ už 40 metų sukakties progą ruošo koncerto garsinimą, atsiuntė 100 dol. auką. Už prasmingą ir dosnią dovaną tariame aciu!

Dr. Juozas Makstutis, Palos Heights, IL, su nauja laikraščio prenumerata atsiuntė 105 dol. auką laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuširdžiai dėkojame.

Maironio lit. mokyklos mokiniai mokosi dazyti lietuviškus margučius.

Dr. Kastytis Jucas, dermatologas, odos chirurgas, kviečia visuomenę nemokamai konsultacijai: odos vėžio, melanomos ir įtartinams augliams. Patikrinimas bus nuo gegužės 15 iki birželio 15 d. Skambinti tel. 773-778-7477; 773-489-4441. Siūlome pasinaudoti šia paslauga.

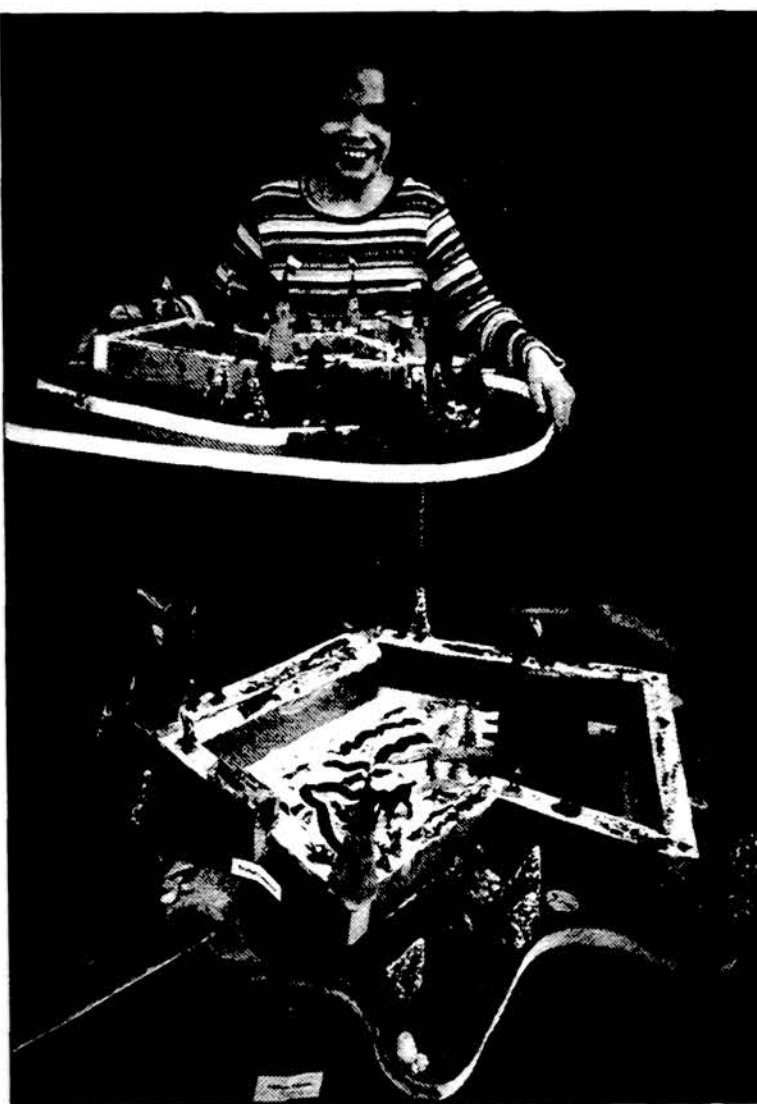
Mūsų didžiausiu meilės poezijos lyriku yra pripažįstamas kun. Antanas Vienažinskis su eilėrašciais, virtusiais dainomis: „Sudiev, kvietkeli“, „Kaip gi gražus gražus tolimasis dangus“ ir kt. O ar žinot, kas parašė „Savonorių pavasarį“ ir „Mylimųjų vakarą“ — tuos meilės (tėvynės ir jaunimo išsiskyrimo) eilėraščius-balades? Tuos meilės kūrinius „atrado“ Sibiro tremtinės, kurios žiauriai žiemos vakarais jais pašildydavo savo vienišas sielas... Apie jų įscenizavimą yra parašiusi tremties atsiminimuose Stasė Niūniavaite, viena nepriklausomos Lietuvos prigauciu jaunų rašytojų. Atėję į JAV LB Kultūros tarybos ruošiamą „Poezijos dienų“ popietę gegužės 22 d., pamatysite ir išgirsite patį tų baladžių autorių. Jis ne iš Sibiro ar Lietuvos, o iš mūsų tarpo...

Motinos dienos pietūs ruošiami gegužės 10 d. taigi jau ši sekmadienį, 12 val., Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Visus kviečia šių vaišių šeimininkė, Palaimintojo Jurgio Matulio misija. Stalus ar vietas dar galima užsisakyti iki gegužės 6 d. Skambinkite tel. 630-257-6675. Esame tikri, kad neliks nei vienos tuščios vietos, tad paskubėkite — neužsisakysite bus apvilti.

Angela Skladaitis, Waterbury, CT, prie prenumeratos mokesčio pridėjo 105 dol. auką „Draugo“ dienraščio išlaidoms sumažinti. Nuširdžiai dėkojame.

Studentų Ateitininkų centro valdyba š.m. gegužės 15-17 d. Dainavoje ruošia aktualių gyvenimiškų klausimų svarstymo savaitgalį. Atvykite pasimankštinti, pagalvoti, diskutuoti ir paaiškinti. Registracija pas Vyta Žemaitaitį, tel. 773-927-6877. Užsiregistravus iki gegužės 7 d. dalyvavimo kaina asmeniui 40 dol., vėliau — 45 dol. Visi kviečiami.

Eleonor Kasputis, Lietuvos Vycių 112 kuopos veikėja, atsilankiusi į „Draugą“, paliko 100 dol. auką ir prašė ypač pareikšti padėką vyriausios redaktorei už palankumą lietuviškai veiklai. Nuširdus aciu už auką ir linkėjimus.

Alisa Prochaska, Maironio lit. mokyklos III sk. mokinė, su savo sukurto Trakų pilies modeliu. Ji taip pat gražiai aprašė Lietuvos kunigaikštį Gediminą ir jo įkurtus miestus: Vilnių bei Trakus.

Jonas Stankus, Evergreen Park, IL, su prenumeratos mokesčiu atsiuntė ir 100 dol. auką, laikraščio išlaidoms sumažinti. Esame labai dėkingi.

Mantas Venslauskas, bene jauniausias pūnskiečių lietuvių „Klumpės“ kapelos gerbėjas, Jaunimo centre po „Klumpės“ koncerto taip pat nešė į sceną gėles.

Nuotr. Ed. Šulaičio

ČLM LINKSMAVAKARIS

Čikagos lituanistinė mokykla gegužės 9 d., 5:30 val. vakare, Jaunimo centre ruošia linksmavakarį. Programą atliks seniai girdėtas „Antras kaimas“. Šokiams gros A. Barniško orkestras, bus vakarinės. Kas norėtų daugiau žinoti apie šį linksmavakarį, turėtų paskambinti telefonais: 773-476-3586 arba 815-672-9291.

Lituanistinės mokyklos sunkiai verčiasi finansiškai, nes iš visuomenės mažai gauna aukų. Tėvų komitetai dirba be jokio atlyginimo, kad galėtų išlaikyti švietimo židinį. Visuomenė turėtų suprasti, kad

lietuviškos išlaikymas nėra vien reikalas tėvų, kurie leidžia savo vaikus į lietuviškas mokyklas, bet visų lietuvių. Atvykę į šį linksmavakarį, ne tik maloniai praleisite laiką, bet ir prisidėsite prie švietimo židinio išlaikymo. Rengėjai laukia jūsų paskambinimo.

Mokyklos tėvų komitetas

„GRANDIS“ SUKAKTUVINIS KONCERTAS

Gegužės 2 d. vakare skubėjome į Pasaulio lietuvių centrą, nes ten Jaunimo tautinis ansamblis „Grandis“ šventė vaikų ratelių penkerių metų veiklos sukaktį.

Visada džiugu matyti didelį būrį, tautiniais rūbais pasiūšusio, jaunimo. Ši vakarą jų tikrai daug, nes „Grandi“ sudaro trys grupės: vaikučiai, moksleiviai ir studentai. Pačią didžiausią grupę sudaro vaikučiai, jie šokti tautinius šokius pradeda nuo ketverių metų. Ši grupė ir šventė savo veiklos penketį. Šoko linksmavakarį, nuotaikingai, o jiems labai gražiai dainelėmis pritarė tokio pat amžiaus „dainininkės“ sesutės Arija ir Daina Rasutytytės. Vakaro programoje dalyvavo visos trys šokėjų grupės.

Pilna salė linksmam nusiteikusių tėvelių, senelių ir svečių džiaugėsi šokėjais ir jų šokiais. Joks darbas ar programa neatsiranda savaime. Vadovų, mokytojų darbas ir tėvų išstvermingumas, vežiojant vaikus ar į lietuvišką mokyklą ar į tautinių šokių repetitijas, palaiko mūsų lietuvių už Lietuvos ribų. Tai didelis įnašas į lietuviškos išlaikymo aruodą ir, kol turėsime moky-

tojų ir vadovų, atsiras ir dalyvių. Tik darniai dirbdami, pasiekiam gerus rezultatus. Labai dažnai jaunimas, pasiekęs studentų amžių, išvyksta į tolimesnių vietovių universitetus ir apleidžia šokių vienetą, taigi vis reikia pasipildyti naujais, jaunesniais. Štai kodėl „Grandyje“ matome tiek daug jaunesnių šokėjų.

Daina ir šokis pajvairina mūsų kasdienybę, suburia žmones. Smagu praleisti keletą valandėlių lietuviškoje aplinkoje ir pasigrožėti šokėjų gražiai atliekamais tautiniais šokiais. Šokyje susijungia muzika ir judesys, todėl ir šokti labai smagu.

Mokytojai, pradėdami mokytį naujus šokius, apibūdina jų kilmę, prisimena senovę ir iš jos kilusius šokius, bet to ne užtenka, reikia ir dabartyje palikti savo pėdsakus. Lietuvių tauta turi daug gražių tautinių šokių, jie mus džiugina, tai dvasinė atgaiva.

Jaunimo tautinio ansamblio „Grandis“ įkūrėja, ilgametė mokytoja ir vadovė yra Irena Smieliauskienė. Dabartinė ansamblio vadovė Violeta Smieliauskaitė-Fabianovich. Kiekviena grupė turi dar savo mokytojus ir talkininkus. Grupė turi ir muzikos palydą.

Buvo prisiminti ir apdovanojami ilgamečiai garbės globėjai ir rėmėjai: a.a. dr. Leonas Kriaučėlinas ir Irena Kriaučėlinienė, pradininkai, mokytojai, vadovai ir kiti ansambliui nusipelnę asmenys. Po programos vaišinomės skania, Aldonos Šoliūnienės paruošta, vakariene. Buvo laimėjimai ir šokiai.

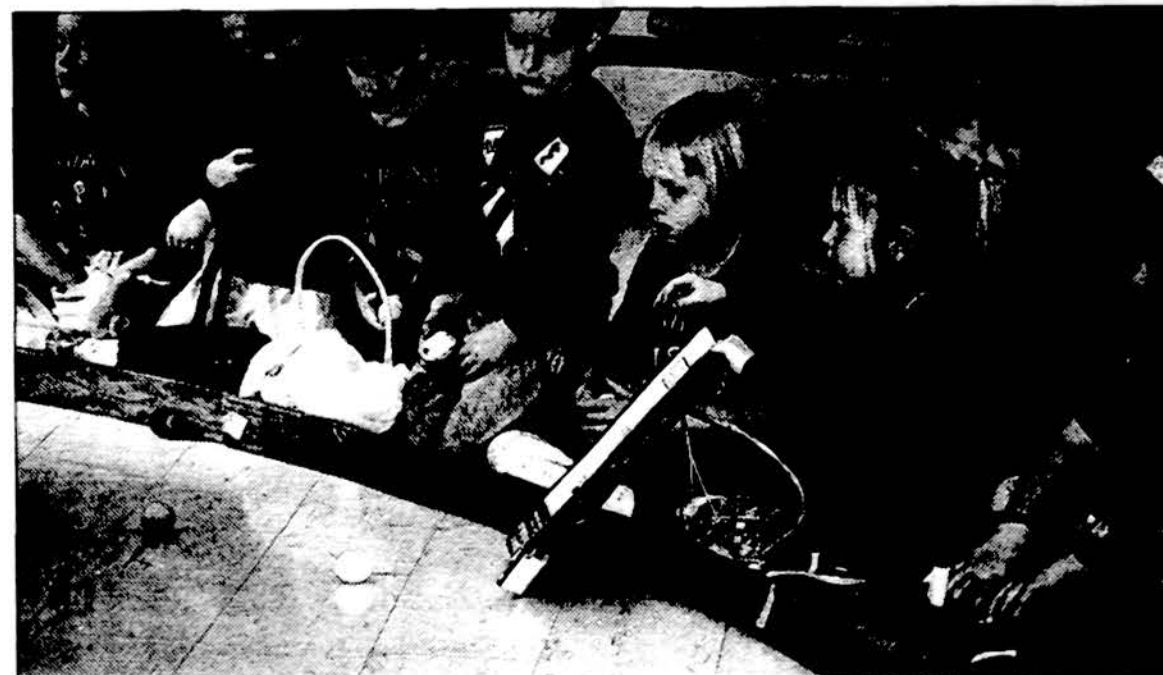
„Grandis“ — gražus lietuviškas tautinių šokių vienetas, per daugelį savo gyvavimo metų parodęs jaunimui lietuviško tautinio šokio grožį ir prasmę, už atliktą programą jiems priklauso mūsų nuosirdi padėka. Norėčiau paraginti tėvus, kurie dar neįjungę savo vaikučių į šokėjų eiles, įjungti ir juos. Jie čia išmoks ne tik šokti tautinius šokius, bet artimiau susipažins su tokio pat amžiaus lietuviukais, susidraugaus ir kartais tos draugystės pasilieka daug metų.

Šeštadienio vakaras prabėgo greitai. Linkime, kad „Grandis“, jungianti vadovus ir šokėjus, niekada nenutrūktų ir kasmet savo šokiais mus palinksminų.

Bronė Nainienė

ŠAUNUS OPEROS PRISIMINIMŲ KONCERTAS

Dar ausyse tebeskambant prieš savaitę Čikagoje buvusio „Čigonų barono“ spektaklio melodijoms su audringa „Pergalės daina“, Čikagos lietuvių opera vėl visus gegužės 3 d. sukvietė į Jaunimo centro didžiąją salę pasiklausyti iš Lietuvos solistų kartu su operos choru. Prie jų prisijungė ir Čikagos atvykęs sol. Bronius Tamašauskas, anksčiau talkinęs Čikagos lietuvių operai.

Nusidazę margučius, Maironio lit. mokyklos mokiniai turėjo vėlykaičių ridinėjimo varžybas.

Cicero Šv. Antano parapijos bažnyčioje lietuviškas pamaldas savo balu praturtino sol. Vytautas Juozapaitis, atvykęs dalyvauti „Čigonų barono“ spektaklyje balandžio 26 d. Čia jis (viduryje) su Šv. Antano parapijos chorvedžiu Marijumi Prapuoleniu ir jo nuolatine talkininke Jone Bobinene, kuri taip pat priklauso Čikagos lietuvių operos chorui.

Klausytojai pripildė Jaunimo centro salę ir balkoną, norėdami dar kartą pasiklausyti skambaus operos choro, į Lietuvą dar neišvykusių solistų ir pasigėrėti maestro Alvydo Vasaicio dirigavimu, kuris ir akmenis priverstų šokinėti. Nemažiau gėrėjoms ir muz. Manigirdo Motiekaicio akompanavimu.

Koncerto pirmoje dalyje tenoras Vaidas Vyšniauskas padainavo Nemorino ariją iš operos „Meilės eliksyras“, V. Kairiūkščio „Aš viską užmiršau“ ir ištrauką iš „West Side Story“. Baritonas Algimantas Barniškis dainavo Raudonikio dainą jaunystei prisiminti, Tomskio dainelę iš „Pikų damos“ ir V. Klovos „Ein berneklis“. Ramutė Tumuliauskaitė jausmingai padainavo J. Talat-Kelpšos „Mano sieloi šiandien šventė“ ir Lauretos ariją iš operos „Gianni Schicchi“. Bronius Tamašauskas atliko Lionelo ariją iš operos „Martha“ ir Grafo dainą iš operetės „Vienos kraujas“. Daugiausia aplodismentų pirmoje dalyje sulaukė Liucijos ir Enriko duetas iš operos „Lucia di Lamermoor“, kurį atliko Ramutė Tumuliauskaitė ir Arūnas Malikėnas, puikiai pasirodęs Kiaulių karaliaus rolėje „Čigonų barono“ spektaklyje. Jis ir Vaidas Vyšniauskas pirmos dalies pabaigai padainavo V. Vilboja „Jureiviai“, maloniai ir darniai nuskambėjusi.

Antroji koncerto dalis prasidėjo su operos choro „Vergų daina“ iš operos „Nabucco“. Su juo Algimantas Barniškis padainavo Jauno bajoro dainą iš operos „Gražina“. Toliau buvo A. Malikėno ir B. Tamašausko duetas — S. Šimkaus „Plaukia sau laivelis“.

Labai galingai skambėjo Udrio daina iš operos „Pilenai“, atliekant solistui A. Malikėnui ir operos chorui. Nors nuo plojimų plyšo salė — pakartojimo nebuvo. Po to — švelnus Fransi ir Grafo duetas iš operetės „Vienos kraujas“, atliekant R. Tumuliauskaitę ir B. Tamašauską. Pabaigai jiedu ir operos choras padainavo visų mėgstamą ištrauką iš operos „La Traviata“.

Iki kito sezono atsisveikindamas, operos choras koncertą užbaigė su griausminga „Pergalės daina“ iš „Čigonų barono“. Sustojusi publika plojimai prašė dar daugiau dainų. Maestro A. Vasaitis dar kartą pakartojo „Pergalės dainą“ su scenoje susirinkusiais visais dalyvavusiais solistais. Visi buvo apdovanojami gėlėmis.

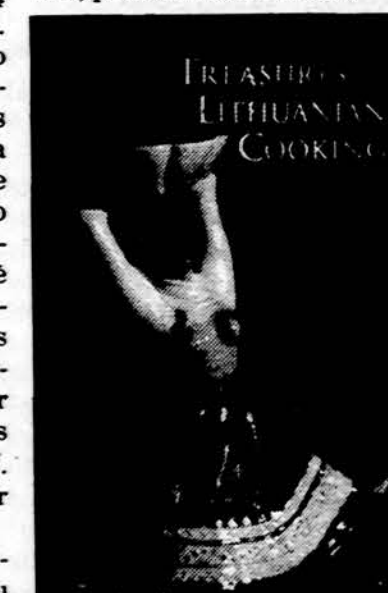
Lietuvių operos choro pirm. Vaclovas Momkus koncerto dalyviams dėkojo už atsilankymą, už gausią paramą lietuvių operai Čikagoje. Kvietė ir toliau ją remti, kad ateityje tęstųsi operos spektakliai ir koncertai. Šis koncertas parodė, kad kultūriniai rengi-

niams, su svečiais iš Lietuvos, mūsų visuomenė nėra abejinga ir užpildo beveik visas vietas Jaunimo centro salėje.

Br. Juodelis

GERA DOVANA

Puiki dovana vestuvėms ar bet kuria kita progą — lietuviškų valgių receptų knyga, „Treasures of Lithuanian Cooking“. Ji labai tinka ir lietuviškai nekalbantiems, nes parašyta anglų kalba. Gaunama „Drauge“. Kaina 15 dol. Persiuntimo išlaidos — 3.95 dol., o Illinois gyventojai turi pridėti 8.75 proc. „State sales tax“. Knygoje 144 psl., o receptai — nuo užkandėlių, iki pagrindinių patiekalų, iki saldainių ir net gėrimų. Gražiai ir patraukliai išleista. Pasiuokkite progą ir įsigykite sau, padovanokite kitiems.

Union Pier, MI išnuomojama vasarvietė skersai kelio nuo ežero. Lietuviai tą vietą vadina „Vilija Beach“, pagal kadaise buvusios Dapkų krautuvės vardą. Kreiptis 773-776-4755.

SKELBIMAI

• Pirkniu Bostone išleistas „Lietuvių enciklopedijos“ kompiaktas. Skambinti tel. 708-430-1934.

(sk.)

• Vinco Krėvės Lituanistinė mokykla, Mullica Hill, NJ (Philadelphia), Julija Dantienė parašė ir su mokiniais suvaidino vaidinimą, surengė pietus, pardavinėjo video kasetes, ir, tuo būdu uždirbtus pinigų \$500, mokiniai paskyrė Lietuvos našlaičiams. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

(sk.)

• Union Pier lietuvių draugijos pavasarinis susirinkimas šaukiamas š.m. gegužės 13 d. 3 v.p.p. „Gintaro“ vasarvietėje. Nariai ir svečiai maloniai kviečiami dalyvauti.

ARAS ROOFING